

ÕPPEKAVA

Urvaste Kool

2024

Sisukord

URVASTE KOOL	1
Sisukord	2
1. Üldosa	4
1.1. Üldsätted	4
Kooli missioon, visioon, põhiväärtused ja eripära	5
1.2. Õppe- ja kasvatustöö üldeesmärgid	6
1.2.1. Õppe- ja kasvatustegevuse sihiseade ja taotletavad üldpädevused lihtsustatud õppes.....	6
Põhikooli sihiseade lihtsustatud õppes	6
Taotletavad üldpädevused lihtsustatud õppes.....	7
Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arenguperioodide kaupa	8
Taotletavad pädevused 1.–2. klassis.....	8
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.–2. klassis	8
Taotletavad pädevused 3.–5. klassis.....	9
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 3.–5. klassis	9
Taotletavad pädevused 6.–7. klassis.....	10
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 6.–7. klassis	10
Taotletavad pädevused 8.–9. klassis.....	11
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 8.–9. klassis	11
1.2.2. Õppe- ja kasvatustegevuse sihiseade ja taotletavad üldpädevused toimetulekuõppes	11
Põhikooli sihiseade toimetulekuõppes.....	11
Taotletavad üldpädevused toimetulekuõppes.....	13
Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arengutasemete kaupa.....	14
Taotletavad pädevused I arengutasemel.....	14
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I arengutasemel	15
Taotletavad pädevused II arengutasemel.....	15
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II arengutasemel	16
Taotletavad pädevused III arengutasemel.....	17

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III arengutasemel	17
1.2.3. Õppe- ja kasvatustegevuse sihiseade ja taotletavad üldpädevused hooldusõppes	18
Põhikooli sihiseade hooldusõppes.....	18
Hooldusõppes taotletavad pädevused	19
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused ning taotletavad pädevused eri arengutasemetel	19
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I arengutasemel	19
Taotletavad pädevused I arengutasemel.....	19
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II arengutasemel	20
Taotletavad pädevused II arengutasemel.....	20
Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III arengutasemel	20
Taotletavad pädevused III arengutasemel.....	20
1.3. Õppe ja kasvatuse üldine korraldus.....	21
Õppeaasta ja õppeperiood.....	21
1.3.1. Tunnijaotusplaanid.....	21
Lihtsustatud õppe tunnijaotusplaan.....	21
Toimetulekuõppe tunnijaotusplaan.....	22
Hooldusõppe tunnijaotusplaan	23
1.3.2. Õppe ja kasvatuse korralduse alused lihtsustatud õppes.....	24
1.3.3. Õppe ja kasvatuse korralduse alused toimetulekuõppes	24
1.3.4. Õppe ja kasvatuse korralduse alused hooldusõppes	25
1.3.5. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused lihtsustatud õppe, toimetuleku- ja hooldusõppe taseme lisaõppes.....	26
1.4. Õppekava läbivad teemad ja lõimingu rakendamine	26
Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine	26
Õppes ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad	27
1.5. Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja	27
hindamise kord	27
1.6. Liikluskasvatus.....	29
1.7. Õpikeskkonna kujundamine	29
1.8. Ülekooliliste projektide (ürituste) kavandamise põhimõtted.....	30
1.9. Hindamise korraldus	30
Hindamise eesmärk lihtsustatud õppes	30
Hindamise eesmärk toimetulekuõppes.....	31
Hindamise eesmärk hooldusõppes.....	31
1.9.1. Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus.....	31
Teadmiste ja oskuste hindamise lihtsustatud õppes.....	31

Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus toimetulekuõppes.....	32
Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus hooldusõppes.....	33
Kokkuvõttev hindamine	33
Käitumise ja hoolsuse hindamine	33
1.9.2. Järgmisesse klassi üleviimine ja õpilase täiendavale õppetööle jätmine	34
1.9.3. Eksamite sooritamine ja põhikooli lõpetamine	35
1.9.4. Hinnete ja hinnangute vaidlustamine	35
1.10. Tugiteenuste rakendamise kord.....	35
1.10.1. Logopeed-eripedagoog	36
1.10.2. Ravivõimlemine.....	37
1.10.3. Koolipsühholoog.....	37
1.10.4. Sotsiaalpedagoog	38
1.10.5. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija.....	38
1.10.6. Õpetaja abi	39
1.10.7. Õpilaskodu.....	39
1.10.8. Individuaalne õppekava	39
1.11. Huvitegevus	40
1.12. Karjääriteenuste korraldus.....	41
1.13. Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise kord	41
1.14. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted.....	42
1.15. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord	43

1. Üldosa

1.1. Üldsätted

Urvaste Kooli (edaspidi *kooli*) õppekava on õppe- ja kasvatustegevuse alusdokument, milles kirjeldatakse õppe rõhuasetused ja tegevused õppekava täitmiseks. Kooli õppekava koostades on lähtutud põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli riiklikust õppekavast ja põhikooli lihtsustatud riiklikust õppekavast (lihtsustatud õpe, toimetulekuõpe, hooldusõpe) ja kooli arengukavast.

Õppekava terviktekst on kättesaadav Urvaste Kooli kodulehel.

Õppekava on kooskõlastatud kooli õppenõukogu, hoolekogu ning õpilasesindusega ja selle kehtestab kooli direktor käskkirjaga.

Õppekava koostamisel on arvestatud nüüdisaegse õpikäsitusel. Nüüdisaegne õpikäsitus tugineb õppija igakülgsele ja individuaalsele arengu toetamisele, mille järgi tähendab õppimine õppija kognitiivset aktiivsust – õppija tegeleb aktiivselt teadmiste konstrueerimisega. Õppimisel on oluline aktiveerida eelnevad teadmised ning siduda need uutega. Vastasel juhul jääb õpitu inertseks – õppija ei oska uut oskust või teadmist rakendada muutuvates olukordades. Nüüdisaegse õpikäsitusel järgi on aine sisu – oskuste ja teadmiste – kõrval oluliseks õppimisel eesmärgiks õpiprotsess ning sellega seotud oskused ja hoiakud.

Õppekava koosneb üldosast ja lisadest. Lisades esitatakse kohustuslike ainete ainekavad, valikõppeainete ainekavad, tegevusvaldkondade kavade sisu ja läbivate teemade kirjeldused järgmiselt:

- 1) lihtsustatud õppe õppeainete õpitulemused ja õppesisu klassiti;
- 2) toimetulekuõppe õppeainete õpitulemused ja õppesisu arengutasemete kaupa;
- 3) hooldusõppe tegevusvaldkondade õpitulemused ja õppesisu arengutasemete kaupa.

Üldosas esitatakse:

- 1) kooli väärtused ja eripära, kooli õppe- ja kasvatusesmärgid, ainetevahelised lõiminguvõimalused, üldpädevuste kujundamise ja õppekava läbivate teemade käsitlemise põhimõtted;
- 2) õppekorraldus – tunnijaotusplaan õppeaineti ja klassiti, valikõppeainete ja võõrkeelte valik, riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemiste põhjendused;
- 3) õpikeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused (õppekava rakendamist toetavad tegevused, õppekäigud, projektid jm);
- 4) liikluskasvatus;
- 5) lihtsustatud õppe ja toimetulekuõppe õpilaste loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord;
- 6) ülekoolliliste ja koolidevaheliste projektide kavandamise põhimõtted;
- 7) õpilaste arengu ja õppimisel toetamise ja hindamise korraldus;
- 8) hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord;
- 9) karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldus;
- 10) õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise korraldus;
- 11) õpetajate koostöö ja töö planeerimisel põhimõtted;
- 12) kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

Kooli missioon, visioon, põhiväärtused ja eripära

Kooli **missioon** on õpilastele võimetekohase hariduse tagamine tema arengut toetavas keskkonnas, kavandades õppija individualiseeritud õpirada ja isiksuse kujunemist nii, et nad tuleksid edaspidises elus võimalikult iseseisvalt toime jätkates õpinguid, suundudes tööturule ja/või sotsiaalteenustele.

Kooli **visioon** on olla õpilase individualiseeritud õpirada väärtustav nüüdisaegse õpikeskkonna ja õpikäsitusel kool Kagu-Eestis, kus kõik lapsed peavad saama võimaluse õnnestuda.

Kooli **põhiväärtused** on:

1. Lapsekesksus: õppija individualiseeritud õpiraja kavandamine, tema vajadustega arvestamine ja edusammude märkamine.
2. Koostöö: tegutseme üheskoos visiooni saavutamise nimel koolisiselst ja koos teiste huvigruppidega.
3. Turvalisus: koolis on kõigi jaoks vaimselt ja füüsiliselt turvaline keskkond.
4. Avatus: avatus uutele võimalustele, valmisolek eneseteostuseks ja enesearenguks.

Alusväärtustena tähtsustatakse üldinimlikke väärtusi, nagu ausus, hoolivus, sallivus, õiglus, inimväärikus, lugupidamine enda ja teiste vastu, aga ka vastutustunne, austus oma emakeele ja kultuuri vastu ning kultuurilise mitmekesisuse hindamine.

Kooli eripära:

1. Koostöö kutseõppeasutustega. Urvaste Kooli juures on võimalus jätkata õpinguid peale põhikooli lõpetamist Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskuse ning Valgamaa Kutseõppekeskuse õpperühmades. Sihtrühmaks on õpilased, kes on õppinud toimetulekuõppes.
2. MTÜ Pärnumaa õpilasmaleva Urvaste rühm.
3. Koolikohvik TÕRU koostöös Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskusega.
4. Vabariiklik matemaatikaolümpiaad LÕK-õpilastele.
5. Projektinädalad.
6. Kohalugu (Valikainena - Urvaste ajalugu, kodulugu, rahvapärимused, muistendid, loodus, inimesed, ettevõtlus jne)

1.2. Õppe- ja kasvatustöö üldeesmärgid

Kooli eesmärk on tagada tõhustatud ja erituge vajavatele õpilastele nende individuaalseid võimeid arendav ja motiveeriv õppekasvatustegevus ning turvaline ja innovaatiline õppekeskkond, mille tulemusena õpilane:

- 1) tunneb ja järgib kooli kodukorda ning teab oma õigusi ja kohustusi;
- 2) tunneb tervislikke eluviise ning püüab neid järgida;
- 3) teab loodushoiu peamisi seisukohti ja püüab tegutseda keskkonda säästvalt;
- 4) mõistab töö ja täiendõppe vajalikkust, teeb võimetekohast tööd;
- 5) orienteerub iseseisvaks eluks vajalikus lihtsas teabes;
- 6) oskab oma tegevust kavandada ja hinnata, tuleb ümbritsevaga võimalikult iseseisvalt toime;
- 7) peab lugu iseendast, kodust, perekonnast ja kodumaast.

Tagatud on õpilase arengut toetavad tugisüsteemid ning vajalik ja kaasaegne materiaaltehniline baas, et soodustada õpilase kognitiivset ja motoorset arengut, arendada tunde- ja tahtevalda ning soodustada sotsialiseerumist ja adapteerumist, sh adekvaatse minapildi kujunemist.

1.2.1. Õppe- ja kasvatustegevuse sihiseade ja taotletavad üldpädevused lihtsustatud õppes

Põhikooli sihiseade lihtsustatud õppes

Lihtsustatud õppe sihiseade lähtub põhikooli riikliku õppekava üldosa §-s 3 sätestatud, arvestades seejuures lihtsustatud õppel õpilaste individuaalseid hariduslikke erivajadusi.

1. Lihtsustatud õppe põhiülesanne on toetada ja suunata tõhustatud või erituge vajava õpilase arengut. Iga õpilase hariduslike erivajaduste ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Vajaduse korral koostatakse õpilasele individuaalne õppekava, milles esitatakse vähendatud või ka kõrgendatud nõuded õpitulemustele.

2. Lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikest 7 koostatakse igale lihtsustatud õppe õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK). Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil olevast teabest.
3. Lihtsustatud õppe sisu on valdavalt suunatud praktiliste oskuste ja teadmiste omandamisele. Õpetamine, kasvatamine ja arengu toetamine toimub valdavalt praktilise õppeviisi (harjutamise) kaudu. Reegleid ja teoreetilisi teadmisi õpetatakse minimaalselt, aga sel määral, et üldistada ja teadvustada praktiliselt omandatud.
4. Kooli õppe- ja kasvatusprotsessis kujundatakse õpilastel oskusi ja suutlikkust, et pingutada jõukohasel viisil ning teha koostööd nii eakaaslaste kui ka erinevate täiskasvanutega. Taotletakse, et õpilastel kujuneksid teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad neil (vajaduse korral suunamise või abiga) jälgida, hinnata ning kohandada oma käitumist ja õpitegevust.
5. Väärtushoiakute kujundamisel taotletakse, et õpilane tunneb vastutust oma tegude tagajärgede eest, järgib üldlevinud väärtusi, määratleb end riigi kodanikuna.
6. Lihtsustatud õppel põhikooli lõpetaja on praktilist tööd väärtustav ja täiend- ning kutseõppeks valmis olev ühiskonnaliige. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele isiksusteks, kes on motiveeritud jätkama õpinguid ja tulevad võimalikult iseseisvalt toime erinevates rollides: perekonnas, võimetekohasel töö ja avalikus elus.
7. Teadmiste, väärtushinnangute ja praktiliste oskuste kujunemist toetab järjepidev koostöö erinevate osapoolte vahel. Tähtis on õpetajate, tugispetsialistide ja lastevanemate koostöö (ühised nõudmised, samalaadne abi jms). Vajaduse korral kaasatakse tugispetsialiste väljastpoolt kooli, kohaliku omavalitsuse esindajaid jt.

Taotletavad üldpädevused lihtsustatud õppes

Lihtsustatud õppes käsitatakse pädevust kui võimetekohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogumit, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida ning toetab õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

Lihtsustatud õppes eristatakse üldpädevusi ja arenguperioodidel taotletavaid pädevusi.

Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu ning tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad, kasvatajad ning tugispetsialistid omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.

Lihtsustatud õppes taotletavad üldpädevused on kohandatud lähtuvalt riikliku õppekava § 4 punktist 4.

Lihtsustatud õppe puhul arvestatakse õpilaste arenguperioode, mis jagunevad järgmiselt: 1.–2. kl, 3.–5. kl, 6.–7. kl, 8.–9. kl. Selline jaotus, mis ei ühti kooliastmetega, tuleneb õpilaste arengu seaduspärasustest – muutustest õppijate kognitiivses arengus ning kõne ja isiksuse arengus. Eri arenguperioodidel taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut eakohaste üldpädevuste ning õpitulemuste kaudu.

Lihtsustatud õppe puhul esitatakse õpitulemused ainekavades kooliastmeti ja klassiti. Õpitulemuste esitamine klassiti toetab õppe planeerimist vastavalt õpilase potentsiaalsele arenguvallale ning võimaldab seada õpilasele jõukohaseid õppe-eesmärke.

Õpilastel kujundatavad üldpädevused on:

1) kultuuri- ja väärtuspädevus – tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, väärtustab maailma eri rahvaste ja kultuuride mitmekesisust, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt, tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning väärtustab eesti keele ja kultuuri säilimist ja arengut; tunneb ja järgib üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid/norme;

2) sotsiaalne ja kodanikupädevus – on oma ea- ja arengukohaselt aktiivne ja vastutustundlik kodanik, kes on huvitatud oma kooli, kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust; teab oma peamisi õigusi ja kohustusi, oskab nende eest seista; järgib vastutustundlikult ühiselu reegleid, konflikte lahendades arvestab seadusi ning moraalinorme;

3) enesemääratluspädevus – mõistab ja väärtustab iseennast ja enda arengut, hindab adekvaatselt oma võimeid ja toimetulekut igapäevaelus, juhib oma käitumist erinevates olukordades; väärtustab tervislikku eluviisi, on füüsiliselt aktiivne;

4) õpipädevus – õpib vastavalt oma võimetele, planeerib õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut; täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid. On avatud uutele teadmistele ja oskustele;

5) suhtluspädevus – suhtleb olukorda ja suhtlemispartnereid arvestades, esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus; loeb, mõistab, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel, kasutab teabevahendeid; mõistab ja kasutab võõrkeelses lihtsamaid igapäevaseid väljendeid ning fraase, tuginedes vajaduse korral abivahenditele;

6) matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus – lahendab elulisi probleemsituatsioone, kasutades omandatud matemaatilisi, loodusteaduslikke ja/või tehnoloogiaalaseid teadmisi-oskusi ning (abi)vahendeid; mõistab inimese ja keskkonna vahelisi seoseid, suhtub elukeskkonda vastutustundlikult ja hoolivalt, elab ning tegutseb loodust ja keskkonda säästvalt;

7) ettevõtlikkuspädevus – on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd ja on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks; püstitab ja täidab endale seatud eesmärgid ning võtab vastutuse oma tegude eest;

8) digipädevus – orienteerub ja tegutseb infotehnoloogilises maailmas eesmärgipäraselt ja turvaliselt; otsib ja kasutab infot, tunneb lihtsamaid programme ja keskkondi; järgib digikeskkonnas üldkehtivaid moraali- ja väärtuspõhimõtteid.

Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arenguperioodide kaupa

Taotletavad pädevused 1.–2. klassis

2. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunneb end oma pere liikmena, oma klassi ja kooli õpilasena;
- 2) osaleb klassi ühistegevuses;
- 3) kontakteerub ühistegevuses teiste inimestega, palub abi ja osutab ise abi kaaslastele;
- 4) kuulab ja vastab küsimustele; väljendab ennast 3–4-sõnaliste lihtlausetega;
- 5) eristab oma-võõrast-ühist;
- 6) hoiab korras oma välimuse; hoiab puhtust ja korda; hoiab korras oma koolitarbed;
- 7) leiab täiskasvanu suunamisel paberilehelt ja raamatu leheküljelt vajalikku teavet;
- 8) täidab ülesanded koostegevuses, eeskuju ja näidise järgi, omandatud oskuste piires suulise korralduse kohaselt;
- 9) viib kokku eseme, selle kujutise ja keelelise väljendi; tunneb kirjelduse järgi ära tuttavaid esemeid ja nähtusi;
- 10) vaatleb ning võrdleb täiskasvanu juhendamisel esemeid ja nähtusi; järjestab ja rühmitab esemeid ning nende kujutisi ühe-kahe tajutava tunnuse (kuju, suuruse, värvuse) alusel;
- 11) loeb jõukohast õpitud teksti lühikeste sõnade ja/või kõnetaktide kaupa;
- 12) arvutab õpitud arvuvalla piires ning mõõdab täiskasvanu abiga;
- 13) tunneb rõõmu liikumisest, loovast ja käelisest tegevusest;
- 14) käitub õpitud oskuste piires viisakalt, ohutult ja ümbrust hoidvalt; hindab oma ja teiste käitumist *õige/vale, meeldib/ei meeldi* tasandil.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 1.–2. klassis

1. Esimesel arenguperioodil on põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, õpilase rollimõistmine ja vastavate alusoskuste omandamine: kuulamine, adekvaatne reageerimine küsimustele ja korraldustele, vaatlemine, osalemine dialoogis, tegevusse lülitumine ning ühelt tegevuselt teisele ümberlülitumine. Õppe-eesmärgiks on elementaarse lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuse omandamine.
2. Õpetaja suunamisel õpivad õpilased tundma lähiümbrust ning igapäevaelu nähtusi. Lisaks iseendaga seonduva teadvustamisele kujundatakse õpilastel ka arusaamist *mina-meie*-suhetest. See kujuneb kontaktis ning koostegevuses täiskasvanu ja klassikaaslastega, osalemisel õppemängudes ja ühistegevustes.
3. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse ülesandeid, nende täitmiseks kuluvat aega ning õpetaja osaluse ja abi osakaalu. Õpetaja osaleb laste tegevustes suurel määral. Õpilased täidavad õpiülesandeid koostegevuses, matkimise, näidise järgimise toel ja omandatud oskuste piirides suulise korralduse järgi. Õpilaste tegevust verbaliseerib valdavalt õpetaja.
4. Õpilased vajavad õppetegevustes palju materialiseerimist ja näitlikke vahendeid. Õpilaste juhendamisel kasutatakse lühikesi suulisi korraldusi. Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Olulisel kohal on õppimine praktilise tegevuse või didaktilise mängu kaudu.
5. Õppetöö korraldamisel kasutatakse üldõpetuse ja aineõpetuse kombineeritud variante.

Taotletavad pädevused 3.–5. klassis

5. klassi lõpuks õpilane:

- 1) osaleb jõukohaselt ühistegevuses, abistab kaaslast; alustab ja jätkab dialoogi; väljendab ennast arusaadavalt (sh lühitekstide abil);
- 2) mõistab omandisuhteid *oma-võõras-ühine* ja käitub vastavalt;
- 3) hoolitseb oma välimuse ja tervise eest;
- 4) hoiab puhtust ja korda kodus ja koolis; käitub looduses hoolivalt;
- 5) oskab õppida üksi ning koos teistega, paaris ja rühmas, vormistab oma õpiülesanded nõuetekohaselt;
- 6) täidab ülesandeid eeskuju, näidise ja õpitud oskuse piirides verbaalse korralduse (sh kirjaliku juhendi) järgi; kasutab õpiülesannete täitmisel tuttavaid abivahendeid (sh lihtsaid skeeme ja sümboliteid);
- 7) kirjeldab oma õpitegevust nii tegevuse ajal kui ka tagantjärele; kasutab täiskasvanu suunamisel õpitud enesekontrollivõtteid;
- 8) vaatlleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab etteantud rühmitusaluse järgi esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid õpetaja küsimuste ja tugisõnade abil;
- 9) loeb õpitud teksti lüüsi, leiab ja mõistab suunamisel tekstides sisalduvat teavet;
- 10) eristab tuttavates olukordades ja oma tegevuses põhjust, tagajärge ja eesmärki; arvestab teadaolevaid motiive ja tingimusi käitumisaktide hindamisel, väljendab käitumisaktis ilmnenu iseloomuomadusi;
- 11) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
- 12) oskab täiskasvanu juhendamisel kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;
- 13) käitub koolis ja avalikes kohtades viisakalt, tunneb ja järgib lihtsamaid kombeid; kirjeldab täiskasvanu suunamisel oma käitumist konfliktsituatsioonis;
- 14) oskab ohtlike olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda; oskab ohutult liigelda;
- 15) austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboliteid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 3.–5. klassis

1. Teisel arenguperioodil jätkub positiivse suhtumise kujundamine õppimisse, keskendutakse õpiharjumuste ja -oskuste ning püsivuse arendamisele. Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja motivatsiooni.
2. Tähelepanu pööratakse eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sh üksteist toetavate suhete kujunemisele õpilaste vahel.
3. Õpilased vajavad jätkuvalt suunamist ja õpitegevuse reguleerimist, sh eeskuju ja näidiseid õpiülesannete sooritamisel. Sisekõne kujunemine võimaldab neil arendada oma oskusi õpitegevuse kavandamisel ja reguleerimisel: orienteerumist ülesandes, planeerimist, algoritmide ja tuttavate abivahendite valikut ning kasutamist, enesekontrolli sooritamist.
4. Õpilastel kujundatakse oskust mõista ning järgida lühikesi ja lihtsaid tööjuhiseid, nii suuliselt kui ka kirjalikke lihtkorraldusi.
5. Peamiseks õppemeetodiks on praktiline harjutamine. Õpilased vajavad õpitegevustes abivahendeid, näitlikkust, sh algoritme.

Taotletavad pädevused 6.–7. klassis

7. klassi lõpuks õpilane:

- 1) mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena ning käitub vastavalt rollile; peab kinni kokkulepetest;
- 2) oskab kaaslast kuulata ja teda tunnustada; oskab oma arvamust rahulikult väljendada ja selgitada; mõistab, et inimesed ja seisukohad võivad olla erinevad;
- 3) oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, kasutab omandatud õpivõtteid ja tuttavaid abivahendeid;
- 4) oskab koostada päevakava ja seda järgida; mõistab töö vajalikkust;
- 5) oskab märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsib vajaduse korral abi ja kasutab seda;
- 6) oskab oma tegevust õppesituatsioonis kavandada, vajalikke tegevusi valida ja rakendada, tulemust kontrollida ja hinnata;
- 7) vaatleb sihipäraselt, võrdleb ning rühmitab esemeid ja nähtusi; kirjeldab neid tugisõnade abil; teeb järeldusi; loeb lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti;
- 8) loeb õpitud teksti ladusalt, leiab teavet oma teadmiste vastavatest tekstidest ning esitab seda suuliselt ja kirjalikult vastavalt õpitud oskustele;
- 9) arvutab ja mõõdab õpitud oskuste piires;
- 10) oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlus- ja õppevahendina;
- 11) hindab objektiivselt kaaslaste käitumist, saab aru iseloomude ja võimete erinevustest; lahendab konflikte rahumeelselt;
- 12) oskab kirjeldada oma käitumist, mõista ja tunnistada oma eksimusi ning vajaduse korral korrigeerida oma käitumist/tegevust;
- 13) väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;
- 14) väärtustab säästvat eluviisi, huvitub loodusest ja oskab looduses käituda.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused 6.–7. klassis

1. Kolmandal arenguperioodil keskendutakse jätkuvalt õpiharjumuste ja õpioskuste kujundamisele, samuti püsivuse, iseseisvuse ning eesmärgistatud töötamise ja valikute tegemise oskuste arendamisele.
2. Jätkuvalt pööratakse tähelepanu eneseväljendusoskuse ja -julguse kujundamisele, põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste arendamisele. Tähtsal kohal on oma arvamuse väljendamise ja selgitamise, kaaslaste arvamuste aktsepteerimise, suhtlusprobleemide lahendamise ning viisaka käitumise oskuste kujundamine.
3. Vajalik on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni. Oluline on kujundada oskust

märgata õppetöös tekkivaid raskusi, küsida vajaduse korral abi ja seda kasutada.

4. Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel. Õpilaste juhendamisel lähtutakse algoritmidest, oluline on suunata õpilasi aktiivsemalt algoritme ka iseseisvalt kasutama, sh oma tegevust kontrollima.

Taotletavad pädevused 8.–9. klassis

9. klassi lõpuks õpilane:

- 1) tunnetab end oma riigi kodanikuna ning järgib ühiselu norme;
- 2) väärtustab oma rahvust ja kultuuri teiste rahvuste ning kultuuride seas, suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja olukordade erinevusi;
- 3) suhtleb vastavalt olukorrale, arvestab suhtluspartneriga;
- 4) arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi, peab kinni kokkulepetest, on usaldusväärne ja tunneb vastutust oma tegude eest;
- 5) esitab oma soove, selgitab oma seisukohti, osaleb arutelus ja arvestab teistega; mõistab kompromisside vajalikkust; oskab seista oma õiguste eest ning lahendada konflikte rahumeelselt, arvestades ühiselunorme;
- 6) lahendab lihtsamad eriolukorrad, astub vastu ebasoovitavatele ahvatlustele ning eetilisel või õiguslikult valedele ettepanekutele;
- 7) täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas; mõistab ülesannete õige tõlgendamise ning enesekontrolli tähtsust, kasutab omandatud õpivõtteid;
- 8) loeb, kirjutab ja loob tekste iseseisvaks toimetulekuks vajalikul tasemel;
- 9) oskab kasutada jõukohaseid teabevahendeid, sh arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning infootsingul;
- 10) teab oma tugevaid ja nõrku külgi ning huvisid; väärtustab praktilist tööd ja õppimist ning on valmis jätkama õpinguid täiend- ja kutseõppes;
- 11) mõistab igapäevaelus ilmnevaid inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes;
- 12) väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi ning on füüsiliselt aktiivne.

Õppe ja kasvatus rõhuasetused 8.–9. klassis

1. Neljandal arenguperioodil on põhitaotluseks vastutustundliku suhtumise ja võimalikult iseseisvate õpi- ja tööoskuste kujundamine. Eesmärgiks on, et õpilased tulevad igapäevaelus toime iseseisvalt ning jätkavad õpinguid vastavalt oma võimetele.
2. Jätkuvalt on olulisel kohal suhtlemis- ja koostööoskuste kujundamine, õpimotivatsiooni hoidmine ja tõstmine. Kujundatakse oskust oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta, hinnata oma tugevaid ja nõrku külgi ning teadvustada oma huvisid.
3. Tähtsal kohal on enesejuhtimise oskuste kujundamine, suurendatakse õpilaste iseseisvust oma tegevuse kavandamisel, sooritamisel ja tulemuse hindamisel. Järjepidevalt harjutatakse valima ning rakendama eesmärgi saavutamiseks vajalikke tegevusi ja vahendeid ning kasutama enesekontrollivõtteid.
4. Õppeprotsessis on suur osakaal praktilisel harjutamisel, õppesisu ja omandatavaid oskusi seostatakse igapäevaeluga.

1.2.2. Õppe- ja kasvatustegevuse sihiseade ja taotletavad üldpädevused toimetulekuõppes

Põhikooli sihiseade toimetulekuõppes

1. Igal õpilasel on võimalus saada haridust vastavalt oma võimetele.

Toimetulekuõppe õppekava võimaldab selle järgi õppivatel õpilastel saada oma võimetele ja arengutasemele vastav haridus. Õppimise edukus sõltub õpilase individuaalsest võimekusest ja tema individuaalseid iseärasusi arvestavast õpikeskkonnast.

2. Toimetulekuõppe põhiülesanne on toetada erituge vajava õpilase arengut ning tema kujunemist Eesti kodanikuks, kes tuleb eluga toime tuttavates tingimustes, teeb võimetekohast praktilist tööd ja on teadlik enda kuulumisest oma rahva ja Eesti kodanike hulka. Õpetamisel ja kasvatamisel lähtutakse humanismi ja demokraatia põhimõtetest.

Toimetulekuõppes ja igapäevastes koolisuhetes peetakse oluliseks samu humanistlikke seisukohti, mida püstitab põhikooli riiklik õppekava. Enam pööratakse tähelepanu õpilase võimaluste ja piirangute teadvustamisele, sallivusele erinevuste suhtes ning kaaslaste erivajaduse mõistmisele.

3. Iga õpilase arengu toetamine.

Toimetulekuõppe õppekava taotleb iga õpilase arengu toetamist: lapse arengupuute ületamiseks või vähendamiseks rakendatakse temale sobilikke eripedagoogilisi meetodeid. Arendamine toimub iga lapse arengutaseme ja arenguvõimaluste hindamise alusel. Õppetöö kavandamisel arvestatakse nii klassi tervikuna kui ka puudespetsiifikast tulenevalt iga õpilast individuaalselt. Õppetöö kavandamine toimub kontsentrisuse printsiipi järgides.

Õppeülesanded valitakse õpilase potentsiaalset arenguvalda arvestades: need nõuavad pingutust, kuid abi korral on jõukohased. Arendamist vajavad toimetulekuõppel oleva õpilase psüühika, isiksuseomadused ning tegevusvaldkonnad: tunnetustegevus (tähelepanu, taju, mälu, mõtlemine); ja suhtlemine; tunde- ja tahtevald; psühhomotoorika; hinnangud ja hoiakud jne. Õpetamise tulemusel kujunevad ajus kompensatsioonimehhanismid – muutub ja täiustub kahjustatud (alaarenenud) funktsionaalsüsteemide talitus, hakkavad arenema mõned puuduvad süsteemid. Eesmärk on kujundada organismi funktsioonid võimalikult iseseisvaks toimetulekuks sotsiaalses keskkonnas. Üldised arengueesmärgid konkretiseeritakse kooli õppekavas arengu- ja tegevusvaldkondade kaupa. Individuaalseid eesmärke kajastavad individuaalsed õppekavad.

4. Õpetamise ja kasvatamise praktiline suunitlus.

Õpetamine ja kasvatamine toimub jõukohase praktilise tegevuse protsessis, millega kaasneb õpilastele mõistetav verbaalne teave. Eesmärk on, et õpilased omandaksid jõukohased praktilised oskused ja selleks vajalikud minimaalsed teadmised igapäevastes korduvates situatsioonides toimetulekuks. Oskused konkretiseeritakse õpitulemustes, mis on kooli õppekavas ainekavade koostamise aluseks. Eluks toimetuleku oskuste kujundamisel on olulisemad elu- ja toimetulekuõppe ning tööõppe (kunst ja käeline tegevus). Toimetuleku eelduseks oleva mootorika arendamine toimub peamiselt rütmika ja kehalise kasvatuses tundides ning klassi- ja koolivälises tegevuses. Oma ja teiste tegevust, sh käitumisele võimalikult adekvaatse hinnangu andmist, kujundatakse pidevalt, rõhutatakse positiivset ja suunatakse otsima eksimuse parandamise võimalusi. Praktilise tegevuse baasil areneb suhtlemine ja kogemustele (mälu kujutlustele) toetuv vaimne tegevus, kujunevad tunnetustegevuse elementaarsed oskused.

5. Õppe- ja kasvatustöö toimub võimalikult elulises keskkonnas jõukohases praktilises tegevuses, millega kaasneb suuline kõne ja/või alternatiivsete suhtlusvahendite kasutamine. Toimetulekuõppe suunab õpilast täitma korduvates situatsioonides praktilisi ülesandeid koostegEVuses ja eeskju järgi, rakendama omandatud oskusi näidise ja lihtsa suulise korralduse alusel või mälu pildile toetudes iseseisvalt. Oluline on kujundada õpilaste huvi võimalikult iseseisvalt tegutseda. Kujundatakse käitumist, sellele võimalikult adekvaatse hinnangu andmist positiivset rõhutades. Õpilased võtavad võimetekohaselt osa oma tegevuse kavandamisest ja tulemuse hindamisest. Õpilase tähelepanu tuleb lõpptulemuse saavutamiseks suunata iga osatoimingu tähtsusele.

Õppe- ja kasvatusprotsessi käigus õpivad õpilased oma võimetele vastavalt:

- 1) kasutama olemasolevaid teadmisi ja oskusi varieeruvates tingimustes;
- 2) küsima ja uusi oskusi omandama;
- 3) tegutsema;
- 4) kasutama oma kaemuslik-kujundilist intellekti, reguleerima emotsioone lähtuvalt oma intellekti arengust;
- 5) konstrueerima eeskju ja näidise alusel;
- 6) võrdlema oma tegevuse tulemust etaloniga;
- 7) õppima koostegvuses või juhendatult koos teistega, õppima jälgima kaaslaste ja oma tegevust ning hindama resultaati; lahendama praktilisi probleeme ja tegema valikuid.

6. Õpilaste aktiveerimine.

Õpilaste aktiveerimine eeldab nende psüühilisele arengule vastavate tegevuste valikut, jõukohast õpitegevust, konkreetset ja arusaadavat eesmärgiseadet, õpilaste tegevuse pidevat stimuleerimist ja edusammudele hinnangu andmist. Tähtsustatakse õpilase huvi kujundamist võimalikult iseseisvalt tegutsemiseks. Oluline on õpetaja ja õpilase positiivne ühistegevus, õpilase tegevus potentsiaalses arenguvallas, abi täpne reguleerimine. Õpioskuste kujundamist soodustavad kõigi pedagoogide ja lastevanemate ühised nõudmised ja samalaadne abi. Toimingute struktuuri omandamine toimub minimaalsete tegevussammude ja osaoskuste kaupa, omandatud osatoimingud ühendatakse ahelaks.

7. Õppekava avatus.

Kooli õppekava rakendamisel ja arendamisel arvestatakse kooli ja klassi õpilastega. Õpioskuste kujundamist soodustavad õpilasega tegelevate täiskasvanute ühtsed nõudmised ja samalaadne abi. Tähtis on koostöö tugispetsialistide, õpetajate, lapsevanemate, jätkuõppe korraldajate, koolipidaja jt kooliväliste spetsialistide (karjäärinõustamine) ja asutustega ning kogukonna kaasamine. Urvaste Kooli juures on võimalus jätkata õpinguid kutseõppes peale põhikooli lõpetamist. Sihtrühmaks on õpilased, kes on õppinud põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel toimetulekuõppe tasemel. Kooli eripäraks on koostöö kutseõppega ettevõtlikkuse arendamise läbi (koolikohvik Tõru).

Taotletavad üldpädevused toimetulekuõppes

Toimetulekuõppes käsitatakse pädevust kui võimetekohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogumit, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või valdkonnas toime tulla.

Toimetulekuõppes eristatakse üldpädevusi ja arengutasemetel taotletavaid pädevusi.

Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu tunni- ja koolivälises tegevuses.

Üldpädevuste kujunemist jälgivad ja suunavad õpetajad ning tugispetsialistid omavahelises koostöös ning kooli ja kodu koostöös.

Toimetulekuõppes tuleb arvestada õpilase arengutasemega eri õppeainetes. Õpe jaguneb kolmeks arengutasemeks. Õpilane võib olla eri õppeainetes erineval arengutasemel. Arengutasemetel taotletavad pädevused kirjeldavad kokkuvõtvalt õpilase arengut õpitulemuste omandatuse kaudu.

Õpitulemused esitatakse toimetulekuõppes kolme arengutaseme kaupa. Igale õpilasele koostatakse lähtuvalt tema arengutasemest õppeainete kaupa individuaalne õppekava.

1) kultuuri- ja väärtuspädevus – tunnetab end oma rahvuse liikmena ja Eesti kodanikuna, mõistab, et inimesed võivad olla erinevast rahvusest, suhtub teistest rahvustest inimesesse sallivalt ja lugupidavalt; käitub vastavalt omandatud üldtunnustatud väärtustele ja kõlbluspõhimõtetele; teab Eesti kultuurile omaseid traditsioone ja kombeid, järgib neid teiste juhendamisel või eeskujul;

- 2) sotsiaalne ja kodanikupädevus** – teab oma õigusi ja kohustusi, oskab valida sobivat õpitud käitumisviisi ning järgib ühiselureegleid kodus, koolis ja väljaspool kooli; arvestab rühma huvisid ja isiklikku huvi;
- 3) enesemääratluspädevus** – orienteerub ümbritsevas keskkonnas, igapäevastes toimingutes, tegutseb tuttavates situatsioonides; suhtub positiivselt iseendasse, oma perekonda, kaaslasesse ja kodumaasse; hoidub teadaolevatest ohtudest, oskab vajaduse korral abi küsida või seda kaaslasele pakkuda; järgib võimetekohaselt tervislikke eluviise, on füüsiliselt aktiivne;
- 4) õpipädevus** – õpib võimetekohaselt, kavandab suunamisel oma õppimist, sh enesekontrolli, järgib kavandatut; kasutab õpitud lugemis- ja kirjutamisoskusi igapäevases elus toime tulemiseks; täidab korrektselt jõukohaseid ülesandeid individuaalselt ja rühmas, kasutab sobivaid teabevahendeid; on huvitatud uute teadmiste ja oskuste omandamisest;
- 5) suhtluspädevus** – mõistab talle suunatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid, väljendab arusaadavalt oma soove ja seisukohti omandatud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;
- 6) matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus** – kasutab matemaatilisi oskuseid igapäevases elus toime tulemiseks; käitub keskkonnateadlikult ja hoiab loodust; tuleb toime igapäevaste tehnoloogiliste vahendite kasutamisega;
- 7) ettevõtlikkuspädevus** – on tegutsemisaldis, väärtustab praktilist tööd, mõistab töö tegemise vajalikkust, suudab töö ajal alluda töödistsipliinile, teeb jõukohast tööd; on valmis kutse- ja elukestvaks õppeks;
- 8) digipädevus** – suudab vastavalt oma võimetele infotehnoloogilises maailmas toime tulla, kasutab eesmärgipäraselt ja võimalikult ohutult infotehnoloogilisi vahendeid ja vajaduse korral oma arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet.

Taotletavad pädevused ning õppe ja kasvatuse rõhuasetused arengutasemete kaupa

Taotletavad pädevused I arengutasemel

Õpilane:

- 1) tajub ennast ja kaasinimesi ümbritsevas keskkonnas; suhtub positiivselt iseendasse ja tuttava inimese poolt algatatud kontakti;
- 2) kasutab meeldetuletamisel tuttavates situatsioonides õpitud käitumisviise ja järgib võimetekohaselt ühiselu reegleid kodus ning koolis;
- 3) orienteerub abiga lähiümbruses, tuleb suunamisel toime põhiliste eneseteeninduse toimingutega;
- 4) tegutseb ohuolukorras vastavalt täiskasvanu juhistelega;
- 5) annab märku oma põhivajadustest ja tervisega seotud probleemidest;
- 6) osaleb tervislikke eluviise järgivates koostegevustes, on kehaliselt aktiivne;
- 7) viibib meelsasti looduskeskkonnas;
- 8) võtab vastu ja otsib kontakti tuttava täiskasvanu ja kaaslasega; reageerib igapäevastele lühikorraldustele sobivalt, väljendab suunamisel oma põhivajadusi ja soove õpitud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;
- 9) suudab igapäevaelus toime tulla ja olukordi mõista, toetudes esemetele või piltidele;
- 10) sooritab koostegevuses praktilisi matemaatilisi tegevusi igapäevaelus toime tulemiseks;
- 11) kasutab abiga tuttavaid infotehnoloogilisi vahendeid mängulises tegevuses; vajaduse korral kasutab suunamisel arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;
- 12) osaleb suunatud mängus ja mängulises õpitegevuses; säilitab mängulises tegevuses lühiajaliselt suunatud tähelepanu; tegutseb mänguasja või õppevahendiga vastavalt selle funktsioonile.

Õppe ja kasvatus e rõhuasetused I arengutasemel

1. Õpetuse põhitaotlus on õppimiseks vajalike alusoskuste omandamine koostegevuse ja matkimise tasandil.
2. Erinevaid vahendeid kasutades kontakti astumine, kontaktis osalemine, kontakti kestuse pikendamine.
3. Adekvaatne reageerimine situatsiooniga seotud l hikorraldustele.
4. L litumine praktilisse tegevusse ja ühelt tegevuselt teisele  mberl litumine.
5. Suunamisel oma välimuse ja õppevahendite korrashoidmine.
6. Baaslausungite moodustamine ja/või alternatiivsete suhtlusvahendite situatiivne kasutamine.
7. Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel: mina kui osaleja praktilises tegevuses ja suunatud esemelises mängus ning kontaktis ja koostegevuses täiskasvanuga.
8. Õpilaste juhtivaks tunnetusprotsessiks on taju, mille baasil areneb objektide ja tegevusaktide äratundmine ning kaemuslik-praktiline mõtlemine. Tunnetustegevuse arendamiseks on vajalik tahtmatu tähelepanu väline suunamine.
9. Motoorika arendamine. Tunnetusprotsesside ja tegevuse eelduseks on motoorika areng. Arendatakse passiivsete liigutuste sooritamist, liigutuste sooritamist imiteerimise, näidise ja instruksiooni järgi, omandatud liigutusstereot upide rakendamist eneseteenindamisega seotud tegevustes. Kujundatakse oskusi koordineerida silma ja käe liigutusi, liigutuste rütmi ja tempo muutmist ning elementaarse vaimse tegevuse reguleerimist liigutuste abil.
10. Tajude arendamine. Tajude arendamisel õpetatakse suunatult märkama eri meeltega objekti tunnuseid; eristama esemeid taustast; laiendama tajuv lja; rühmitama objekti ja graafilisi kujutisi 1–2 tajutava tunnuse alusel; tajuma ruumisuhteid (all, peal, ees, taga, kõrval) ja ajasuhteid (samal ajal, enne, pärast).
11. Mälu arendamine. Arendatakse varem tajutud objektide ja tegevusaktide äratundmist; toimingu sooritamist eelnevalt tajutud näidise järgi; seoste tegevus-objekt-tunnus ja keele ksus-alternatiivvahendid kujundamist; t m lu mahu suurendamist (kuni 4 üksust); m lukujuhtluste aktiveerimist verbaalsete ja mitteverbaalsete signaalide abil; objektide paigutuse taastamist varem tajutu põhjal.
12. Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilise mõtlemise arendamisel kujundatakse oskused täita erinevaid ülesandeid tajuv ljas olevaid abivahendeid kasutades, rühmitada tajutavate tunnuste alusel ja muuta rühmade koostist.
13. Kõne arendamine. Omandatavad oskused on kontakti astumine, kontaktis osalemine, kontakti kestuse pikendamine; l hikorralduste kuulamine ja neile reageerimine tajutava situatsiooni toel / situatsioonist lähtuvalt; kõne baasiks olevate h alikute ja h alikukomplekside (h alikute rida, silbirida, k netakt, sõna) järele kordamine; situatsioonile vastavate sõnade ära tundmine ja kasutamine; alternatiivsete suhtlusvahendite kasutamine vajaduse korral.
14.  ppet os rakendatakse valdavalt üldõpetuslikku t oviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi. Pedagoog verbaliseerib õpilaste tegevust.
15. Lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskuste eeluskuste kujundamine.
16. V artuskasvatuse seisukohalt hinnatakse tegevusakte põhimõttel õige-vale, õpitegevust ja k itumisakte motiveeritakse võimalikult meeldiva õpikeskkonna loomisega. Tegevuses osalemisele antakse positiivne hinnang. Kujundatakse tegevuse *tahan*-motiivi.
17. Oluline on õpetada õpilasi oma põhivajaduste rahuldamisel abita toime tulema.

Taotletavad p devised II arengutasemel

 pilane:

- 1) teadvustab ennast ja kaasinimesi, märkab inimestevahelisi erinevusi; suhtub positiivselt iseendasse, oma lähedastesse ja kaaslastesse;
- 2) teab tuttavas olukorras oma õigusi ning kohustusi, oskab valida sobivat õpitud käitumisviisi ning järgib oma võimete kohaselt  hiselu reegleid kodus, koolis ja väljaspool kooli;

- 3) orienteerub tuttavas ümbruses, tuleb toime põhiliste eneseteeninduse toimingutega;
- 4) teadvustab enda abivajadust ja küsib suunamisel abi;
- 5) märkab suunamisel ohtlikku olukorda ja hoidub sellest õpitud viisil;
- 6) annab õpitud viisil märku tervisega seotud probleemidest;
- 7) mõistab suunamisel aktiivse liikumise ja tervisliku eluviisi vajalikkust;
- 8) käitub suunamisel keskkonnateadlikult ja hoiab loodust;
- 9) astub kontakti täiskasvanu ja kaaslasega; mõistab talle suunatud kohandatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid ning väljendab arusaadavalt oma põhivajadusi ja soove omandatud keeleliste ja/või alternatiivsete väljendusvahendite abil;
- 10) kasutab õpitud pildi- ja/või täissõnameetodil lugemise ja nende abil kirjutamise oskusi igapäevases elus toime tulemiseks;
- 11) kasutab suunamisel õpitud praktilisi matemaatilisi oskusi igapäevases elus toime tulemiseks;
- 12) kasutab suunamisel õppetegevusest tuttavaid infotehnoloogilisi vahendeid, kasutab vajaduse korral arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;
- 13) osaleb mängu- ja õpitegevuses, säilitab õpiülesannete täitmise ajal suunatud tähelepanu;
- 14) tegutseb õppevahendi või tuttava tööriistaga vastavalt selle funktsioonile.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II arengutasemel

1. Õpetuse põhitaotlus on õpitud baasoskuste harjumuslik rakendamine. Arendamist vajab tegevusega kaasneva suhtlemise ja oma tegevuse elementaarse kommenteerimise oskus. Nende oskuste arendamiseks kasutatakse järgmisi võtteid: tegevusele ärgitamine, protsessi suunamine, tulemise sõnastamine.
2. Rõhuasetus on oma mina teadvustamisel, suhtel mina-meie ja mina-õpilane.
3. Juhtivaks tunnetusprotsessiks on taju, suureneb mälukujutluste osakaal vaimses ja praktilises tegevuses. Arendatakse kaemuslik-kujundilist mõtlemist lõimunud kujundiliste elementidega. Tunnetustegevuse arendamiseks on vajalik tähelepanu suunamine eri vahenditega (sh visuaalsed orientiirid), tähelepanu kestuse pikendamine, motoorne aktiveerimine.
4. Motoorika arendamine. Omandatakse oskused sooritada erisuunalisi liigutusi; sooritada instruksiooni järgi liigutuste ahelat toetudes mälukujutlusele (vajaduse korral imiteerides). Viiakse läbi eri kehaosade mootorikat koordineerivaid tegevusi ja peenmootorikat arendavaid tegevusi. Liigutuste sooritamist verbaliseeritakse (pedagoog – õpilane). Sobimatud liigutusstereotüübid asendatakse.
5. Tajude arendamine. Tajude arendamisel kujundatakse oskusi: tunnuste ja osade märkamine ja võrdlemine; sama objekti või graafilise kujutise äratundmine eri asendis, taustal, eri meeltega; oluliste/tüüpiliste ja juhuslike tunnuste eristamine; terviku moodustamine osadest; osatoimingute järjestuse tajumine tegevusaktis; erisuunaliste ruumisuhete (sh vasakul/paremal) tajumine; ajasuhete (sündmuste järjestuse) tajumine.
6. Mälu arendamine. Mälu arendamisel kujundatakse oskust ära tunda tuttavate objektide graafiliste kujutisi ja toiminguid varieeruvates tingimustes; õpetatakse sooritama stereotüüpseid toiminguid tuttavates situatsioonides; aktiveeritakse kujutlused verbaalsealternatiivse teabe alusel; arendatakse töömälu mahtu (kuni 5 üksust); õpetatakse üksuste/sümbolite järjestust säilitama, kujutlused verbaliseeritakse suunatult.
7. Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilist mõtlemist arendatakse mõtlemisprotsessi kujundiliste elementide lõimimise teel. Arendatavad oskused on abivahendite otsimine ja kasutamine, ülesande täitmine variatiivsetes tingimustes; osadest terviku moodustamine; õpiülesannete täitmine praktiliselt ja materialiseeritult; variatiivne rühmitamine suunatult (varieeritakse objekte, objektide arvu, rühmitamisalust).
8. Kõne arendamine. Kõne arendamiseks laiendatakse õpilaste baassõnavara, harjutatakse situatiivset dialoogi ja viisakusväljendite kasutamist, 2–3 lausungi tähenduse seostamist.

Õpitakse kohandatud lühitekstide tähenduse mõistmist (vajaduse korral kaasneb visuaalne näitlikkus), mõnest lausungist koosneva teksti loomist (abiga).

9. Õppetöös rakendatakse valdavalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse praktilisi ja mängulisi tegevusi. Õpilane hakkab oma tegevust elementaarselt kommenteerima, kasutades suunatult kas verbaalseid või alternatiivseid väljendusvahendeid. Õpitakse turvaliselt kasutama igapäevaseid digivahendeid.

10. Kujundatakse elementaarseid lugemis-, kirjutamis- ja arvutamisoskusi.

11. Väärtuskasvatuse eesmärkide saavutamiseks hindab õpilane tegevusakte põhimõttel õigevale, meeldib-ei meeldi. Õpitegevust ja käitumist motiveeritakse võimalikult meeldiva õpikeskkonna loomisega. Antakse positiivne hinnang tegevuses osalemisele. Vähendatakse negatiivsete hoiakute mõju. Kujundatakse tahan-motiivi kõrvale positiivse hinnangu abil peab-motiivi. Võimaldatakse valikuid.

12. Õpilane õpib tuttavas situatsioonis jõukohaste ülesannetega võimalikult iseseisvalt toime tulema, õpitud oskusi suunamisel varieeruvates olukordades kasutama ja suunatult varieeruvates olukordades toime tulema. Toimub lihtsate tööskuste õpe ja harjutamine.

Taotletavad pädevused III arengutasemel

Õpilane:

- 1) teadvustab ennast ja kaasinimesi, on teadlik nende erisuste ja eri kultuuride võimalikkusest;
- 2) suhtub positiivselt iseendasse, oma lähedastesse, kaaslasesse ja kodumaasse;
- 3) teab oma õigusi ja kohustusi, oskab valida sobivat õpitud käitumisviisi ning järgib õpitud ühiselu reegleid erinevates kohtades ja olukordades;
- 4) orienteerub keskkonnas ja igapäevastes toimingutes, küsib vajaduse korral abi ja abistab teisi;
- 5) hoidub teadaolevatest ohtudest ja käitub õigesti ohuolukordades;
- 6) märkab terviseprobleeme ja otsib abi;
- 7) mõistab liikumise mõju tervisele, järgib võimetekohaselt tervislikke eluviise;
- 8) käitub keskkonnateadlikult ja hoiab loodust;
- 9) mõistab talle suunatud kõnet ja/või alternatiivseid väljendusvahendeid ning väljendab arusaadavalt oma soove ja seisukohti omandatud keeleliste ja/või alternatiivseteväljendusvahendite abil;
- 10) kasutab õpitud lugemis- ja kirjutamisoskusi igapäevaelus toime tulemiseks;
- 11) kasutab õpitud praktilisi matemaatilisi oskusi igapäevaelus toime tulemiseks;
- 12) suudab oma võimete kohaselt infotehnoloogilises keskkonnas toime tulla, kasutab infotehnoloogiavahendeid eesmärgipäraselt ja võimalikult ohutult;
- 13) kasutab vajaduse korral arengutasemele vastavat kommunikatsiooniseadet;
- 14) mõistab töö vajalikkust, suudab tööaja jooksul töödistsipliinile alluda, teeb jõukohast tööd, on valmis jätkuõppeks.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III arengutasemel

1. Õpetuse põhitaotlus on võimalikult iseseisev toimetulek igapäevaelu ja õpitud tegevustega.
2. Rõhuasetus on mina-meie suhetel seoses kodukoha ja tegevustega.
3. Tunnetustegevuses kasvab märgatavalt mälu roll. Kujundatakse kaemuslik-kujundilist, mis võimaldab ette kujutada tuttavas situatsioonis toimuvaid tegevusi. Tähelepanu hoidmist soodustab harjumustele toetuv tegevus.
4. Motoorika arendamine. Omandatakse praktiliseks tööks vajalike liigutusi vastavalt tegevuse spetsiifikale. Toimub liigustusstereotüüpide kujundamine sõltuvalt tegevusest ja nende varieerimine sõltuvalt tegevuse tingimustest. Õpitakse liigutusi teadlikult järjestama vastavalt osatoimingute ahelale.

5. Tajude arendamine. Arendatakse aja ja ruumi analüütilist tajumist eri meeltega, tuttavate objektide ja sündmuste tajumist mitmele tunnusele ja mälule toetudes; stseenide ja lihtsate stsenaariumite analüütilist tajumist (jälgitav sündmus, pilt, pildiseeria, tekst) kogemustele toetudes.

6. Mälu arendamine. Mälu arendamisel kujundatakse oskused ülesandest lähtuvalt ära tunda ja meenutada tuttavate objektide graafilisi kujutisi; eristada kogemusi ja esitatud teavet. Areneb mälukujutluste konkretiseerimine ja uute seoste loomine täiendava teabe abil.

Õppetöös toimub korduvate tegevusaktide varieerimine ning sooritatakse harjutusi juhuslike ja stereotüüpsete assotsiatsioonide pidurdamiseks. Omandatakse oskused säilitada lühikest ja arusaadavat instruksiooni mälus ja sellega arvestamist toimingut sooritades; kujutluste verbaliseerimine ja graafiline kujutamine.

7. Mõtlemise arendamine. Kaemuslik-praktilisele mõtlemisele lisandub osaliselt kaemuslik-kujundiline mõtlemine, mis võimaldab ülesannete täitmist kujutlustele toetudes. Valitakse või valmistatakse vajalikud abivahendid. Õpilane täidab õppeülesandeid, mis eeldavad tuginemist isiklikele kogemustele ja eri meeltega tajutavatele vahenditele (sh kõnele). Õpitakse objektide rühmitamist 2–3 üldistustasandil ja allrühmade moodustamist. Toimub elementaarsete põhjus-tagajärg seoste teadvustamine praktilises tegevuses.

8. Kõne arendamine. Kõne arendamiseks kujundatakse järgmisi oskusi: baas- ja vähe laiendatud lausungi mõistmine ja kasutamine suhtlemisel; suuliste ja kirjalike kohandatud lühitekstide mõistmine; oma tegevuse ja tajutud sündmuse sõnastamine lühitekstina, täiendava teabe lisamine küsimustele vastates, täiendava teabe vajadusest ja puudulikust mõistmisest teatamine; õpitud suhtlemisstrateegiade rakendamine, situatsioonile vastav rollisuhtlemine; kasutatavate väljendite mõningane varieerimine, ütluse tähenduse tuletamine situatsioonist lähtuvalt.

9. Õppetöös rakendatakse jätkuvalt üldõpetuslikku tööviisi, kasutatakse valdavalt praktilisi tegevusi. Õpilasi suunatakse oma tegevust kommenteerima verbaalselt ja/või vahenditega. Õppeprotsessis kasutatakse aktiivselt digivahendeid.

10. Elementaarse lugemis-, kirjutamis-, arvutamise- ja mõõtmisoskuse kujundamine ja oskuste kasutamine tegevuses.

11. Väärtuskasvatuse eesmärkide saavutamiseks hinnatakse eri tegevusakte, kasutades hinnanguid õige-vale, meeldib-ei meeldi. Tegevuse motiivi ja eesmärgi seose teadvustamisel kasutatakse hinnanguid tahan/teen, peab / on vaja / teen, tahan / ei tohi / ei tee. Peab-motiivi kõrvale vaja-motiivi kujundamine toimub positiivse hinnangu abil lähtuvalt eesmärgist või tulemuse teadvustamisest.

12. Oluline on õpetada õpilast võimalikult iseseisvalt toime tulema. Kujundatakse lihtsa töö oskusi:

- 1) omandatud toimingute sooritamine osaliselt muutuvates tingimustes;
- 2) toimingu suunatud planeerimine, teabe otsimine sõltuvalt ülesandest (pilt, plaan, lühitekst);
- 3) töövahendite ja materjali sobivuse hindamine;
- 4) kujutluse loomine tulemustest – osatoimingute ning vahendite valik ja järjestamine;
- 5) suunatud enesekontroll: osatoimingute/operatsioonide järjestus ja tulemused, toimingu tulemus ja selle hindamine.

1.2.3. Õppe- ja kasvatustegevuse sihiseade ja taotletavad üldpädevused hooldusõppes

Põhikooli sihiseade hooldusõppes

1. Õppe ja kasvatuse üldeesmärk on intellektipuudega õpilase isiksuse terviklik areng ja kujunemine Eesti kodanikuks, kes vastavalt oma eale ja võimetele osaleb ühiskonnaelus, tuleb võimalikult iseseisvalt toime eakohases igapäevaelus ja osaleb jõukohases töötegevuses.

2. Hooldusõppe põhiülesanne on toetada erituge vajava õpilaste arengut, kujundada oskusi, vilumusi ja ühiskonnas aktsepteeritavaid käitumisharjumusi, mis on vajalikud igapäevaseks toimetulekuks erinevates inimrühmades ja kogukondades. Koolis luuakse õpilase arengut toetav keskkond, et saavutada õpilase isiksuse arengus parim võimalik ja sotsiaalselt tunnustatav tulemus.

Hooldusõppes taotletavad pädevused

Hooldusõppes õpivad õpilased oma võimete ulatuses:

- 1) tunnetama (ära tundma) ümbritsevat keskkonda ja tuttavas olukorras harjumuspäraselt käituma;
- 2) märku andma oma vajadustest ja väljendama jõukohasel viisil oma tundeid ümbritseva suhtes, eelistades positiivseid emotsioone;
- 3) sooritama tuttavas situatsioonis ja keskkonnas lihtsaid igapäevategevusi, osategevuste ahelaid (terviktegevusi);
- 4) sooritama praktilisi tegevusi koostöös täiskasvanuga, suhtuma positiivselt juhendaja või abistaja tegevusse (suunamine, füüsiline abi);
- 5) igapäevaselt tajuma ja väärtustama oma seotust tuttava rühmaga ning tegema jõukohasel viisil koostööd eakaaslastega;
- 6) osalema oma igapäevaelu puudutavate otsustuste tegemisel ning sooritama valikuid vähevarieeruvates olukordades.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused ning taotletavad pädevused eri arengutasemetel

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I arengutasemel

1. Elementaarse kehatunnetuse kujundamine baasstimulatsiooni, füüsilise kontakti, erinevate asendite, koostegevuses jäsemete liigutuste sooritamise ja rütmika kaudu. Õpilase liikumisele (roomamine, asendi muutmine) õhutamise.
2. Emotsionaalse kontakti loomine täiskasvanuga, positiivne reageerimine kontaktile, pilkkontakti lühiajaline hoidmine, reageerimine häälele, žestile, sõnale, puudutusele, tuttavale ühistegevusele; positiivsete elamuste esilekutsumine minimaalsete edusammude eest. Täiskasvanu on vahendajaks õpilase suhtlemisel esemelise maailmaga.
3. Lähiümbruses orienteerumine aistingute tasandil, töö erinevate meeltega, nendevahelise seose loomine (loob eelduse terviktaju kujunemiseks). Üksikute tunnuste suunatud märkamine.
4. Eneseväljenduse ja kontaktipüüdluse märkamine ning julgustamine. Õpilase häälotsustele ja tegevusele reageerimine ja vastamine.
5. Õpilase kaasamine eneseteenindusse. Õpilane aitab kaasa riietumisele ja hügieeniga seotud toimingutele. Söömis- ja toitmistoimingute (närimine, neelamine, õige asend) sooritamine (võimaluse korral logopeedi juhendite järgi).

Taotletavad pädevused I arengutasemel

Õpilane:

- 1) reageerib positiivselt füüsilisele kontaktile ja liikumisele;
- 2) reageerib positiivselt tuttava täiskasvanu kontaktipüüdlusele;
- 3) suhtleb esemelise maailmaga täiskasvanu vahendusel;
- 4) tunneb rõõmu tuttavatest tegevustest;
- 5) reageerib erinevatele aistingutele, on välja kujunenud eelistus/vastumeelsus mõne aistingu suhtes;
- 6) nõustub hügieeni-, riietumis- ja söömistoimingutega;
- 7) suudab osaleda kooli ühisüritustel (aktus, kontsert).

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused II arengutasemel

1. Enda keha ja liigutuste tunnetamine (kehaosadele osutamine, esmane matkimine), jõukohaste liikumisviiside harjutamine, abivahendi kasutamise õppimine (käimisraam, ratastool), esemeline tegevus (haaramine, võtmine, andmine, asetamine, kopsimine).
2. Positiivsete emotsioonide ja käitumisviiside toetamine ja negatiivsete pärssimine (soovide rahuldamise lühiajaline edasilükkamine); tähelepanu hoidmine ühisel tegevusel, tähelepanu jagamine suhtluspartneri ja objekti vahel. Eakaaslaste märkamine, aktsepteerimine ja ühisel tegevuses osalemine.
3. Objekti tunnuste suunatud tajumine eri meeltega (inimesed, esemed, õppevahendid, ruumid). Tuttavate objektide äratundmine, kogemuspõhiste seoste tekkimine. Tegevuste osaoskuste harjutamine, tegevusvahendi (lusikas, käterätik) kasutamine õppimine.
4. Aktiivsele suhtlemisele suunamine: kontaktisoovi väljendamine (puudutamine, häälightsus), oma vajadustest teatamine, juhendajale vastamine (osutamine). Adekvaatne reageerimine juhendaja intonatsioonile, signaalsõnale, žesti või alternatiivse suhtlusvahendiga toetatud lihtsale korraldusele tuttavas situatsioonis.
5. Riietumise, söömise ja hügieenitoimingute harjutamine osatoimingute kaupa.

Taotletavad pädevused II arengutasemel

Õpilane:

- 1) kasutab koostevõttes erinevaid tegevusvahendeid;
- 2) orienteerub ja liigub koolikeskkonnas suunamisel iseseisvalt või abivahendiga;
- 3) tunneb end hästi kooli päeva- ja nädalarütmis;
- 4) sooritab iseseisvalt mõnda igapäevaoskuste osatoimingut;
- 5) väljendab ennast füüsilise kontakti võtmisega, lalinsõnadega, esemetega.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III arengutasemel

1. Liigutusmuutrite mitmekesistamine, käelise tegevuse koordineerimise täpsustamine, liigutuste matkimise harjutamine.
2. Tähelepanu ja töövõime ajaline pikendamine, ohusituatsioonide märkamine ja tuttavas situatsioonis vältimine. Sotsiaalselt sobivate käitumisviiside valimine ühistevõttes, elementaarse mänguõskuse kujundamine.
3. Sihipärane esemeline tegevus (rühmitamine, sobitamine), harjumustele toetuvate tegevusahelate sooritamine koostevõttes või iseseisvalt.
4. Elementaarse suhtlemisõskuse kujundamine (igapäevastele repliikidele vastamine, soovide väljendamine) verbaalselt või alternatiivseid vahendeid kasutades.
5. Oma võimetest lähtuvalt võimalikult iseseisev riieamine, söömine ja hügieenitoimingute sooritamine, osatoimingute ühendamine tegevusahelaks.

Taotletavad pädevused III arengutasemel

Õpilane:

- 1) oskab kasutada tuttavaid esemeid sihipäraseks tegevuseks;
- 2) oskab kasutada õpitud alternatiivseid suhtlemisvahendeid;
- 3) astub mõnel kooli ühisüritustel üles võimetekohase etteastega koos kaaslastega;
- 4) oskab vältida igapäevaseid ohtlikke olukordi;
- 5) sooritab igapäevategevuste etappe võimalikult iseseisvalt või vähese abiga.

1.3. Õppe ja kasvatuse üldine korraldus

Õppeaasta ja õppeperiood

Õppeaasta algab 1.septembril ja lõpeb 31.augustil järgmisel aastal.

Õppeperioodi pikkus on 175 õppepäeva.

Õppeaeg jaguneb kolmeks trimestriks, õppeaasta jooksul on viis koolivaheaega.

Koolivaheajad kehtestab haridus- ja teadusminister määrusega igaks õppeaastaks.

1.3.1. Tunnijaotusplaanid

Lihtsustatud õppe tunnijaotusplaan

(1)

Õppeained	Õppetundide arv nädalas								
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Klass									
Eesti keel	7	9	8	8	7	6	6	6	6
A-võõrkeel: inglise keel	-	-	-	-	2	2	2	2	2
Matemaatika	5	5	5	5	5	5	4	5	5
Loodusõpetus	1	1	2	2	2	4	4	4	4
Ajalugu	-	-	-	-	-	1	2	2	1
Inimeseõpetus	1	1	1	2	2	2	2	2	1
Muusika	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Kunst	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Tööõpetus	2	2	2	2	-	-	-	-	-
Tehnoloogiaõpetus/Käsitöö ja kodundus					4	4	4	5	7
Kehaline kasvatus	2	3	3	2	2	2	2	2	2
Valikõppeained	-	-	2	2	2	2	2	2	2
Nädalakoormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32

Lisaõppe tunniplaan lihtsustatud õppes

Õppeained	
Klass	LÕ
Eesti keel ja kirjandus	3
Sotsiaalsed oskused	2
Karjääriõpetus	1
A-võõrkeel: inglise keel	2
Matemaatika	3

Loodusõpetus	1
Keskkonnakaitse alused	1
Inimeseõpetus	1
Muusika	1
Kunst	1
Tehnoloogiaõpetus/Käsitöö ja kodundus	3
Kehaline kasvatus	2
Sissejuhatus kutseõppesse: puhastusteenindaja abiline	3
Sissejuhatus kutseõppesse: köögiabiline	3
Valikõppeained	3
Nädalakoormus	30

Valikained lihtsustatud õppes on arvutiõpetus (digipädevused), kohalugu ja keraamika. Valikaine otsustatakse iga-aastaselt vastavalt õpilaste võimetele, huvidele ja kooli võimalustele.

Toimetulekuõppe tunniarvustust

Õppeained	Õppetunde nädalas										
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
Klass											
Elu- ja toimetulekuõpe	4	5	5	5	7	7	7	7	7	7	7
Eesti keel	4	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6
Matemaatika	2	3	4	4	5	5	5	5	5	5	5
Kunst ja käeline tegevus	5	5	5	5	5	2	2	2	2	5	5
Muusikaõpetus	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Tööõpe						5	5	5	5		
Kehaline kasvatus	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Rütmika	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Valikõppeained								2	2	4	4
Nädalakoormus	20	23	25	25	28	30	30	32	32	32	32

Lisaõppe tunnijaotusplaan toimetulekuõppes

Õppeained	Õppetunde nädalas
Elu- ja toimetulekuõpe	5
Eesti keel	5
Matemaatika	5
Kunst ja käeline tegevus	2
Muusikaõpetus	2
Kehaline kasvatus	2
Rütmika	1
Ettevalmistus kutseõppeks: köögiabiline	3
Ettevalmistus kutseõppeks: Puhastusteenindaja abiline	2
Valikõppeained	3
Nädala koormus	30

Valikained toimetulekuõppes on arvutiõpetus (digipädevused), puutöö, kodundus ja keraamika. Valikaine otsustatakse iga-aastaselt vastavalt õpilaste võimetele, huvidele ja kooli võimalustele.

Hooldusõppe tunnijaotusplaan

Tegevusvaldkonnad	Arengutasemed		
	I	II	III
Sotsiaalsed oskused	4	4	4
Motoorsed oskused	4	4	4
Kommunikatiivsed oskused	4	4	4
Kognitiivsed oskused	4	4	4
Igapäevaoskused	4	4	4
Nädalakoormus	20	20	20

1.3.2. Õppe ja kasvatuse korralduse alused lihtsustatud õppes

1. Õpe võib olla korraldatud mitmel viisil: kõiki õppeaineid õpitakse kogu õppeaasta vältel või erinevate õppeainete õpetamine toimub teatud ajal õppeaastas
2. Õppeained jagunevad kohustuslikeks õppeaineteks ja valikõppeaineteks. Kohustuslike ning valikõppeainete kavad esitatakse käesolevas lisas.
3. Kohustuslike ja valikõppeainete nädalatundide arv on näidatud tunnijaotusplaanis.
4. Võõrkeelena õpitakse inglise keelt, mille õppimist alustatakse 5. klassist.
5. Loodusõpetust õpitakse lõimitud õppeainena, milles on ühendatud loodusõpetus, geograafia, füüsika ja keemia alused.
6. Tööõpetus sisaldab kolme valdkonda: tööõpetus (1.–4. kl), käsitöö ja kodundus (5.–9. kl) ning tehnoloogiaõpetus (5.–9. kl). Alates 5. klassist moodustab kool õpilaste soovide ja huvide põhjal õpperühmad, millesse jagunedes on õpilastel võimalus õppida kas käsitööd ja kodundust või tehnoloogiaõpetust. Õpperühmadesse jagunemine ei ole soopõhine. 5.–9. klassis õpetatakse mõlemat valdkonda ühendatult, mis võimaldab anda õpilastele vajalikul määral teadmisi ja oskusi nii käsitöö ja kodunduse kui ka tehnoloogiaõpetuse alal.

1.3.3. Õppe ja kasvatuse korralduse alused toimetulekuõppes

1. Õppetegevus toimub kolmel arengutasemel. Õpilase arengutase võib eri õppeainetes olla erinev, selle hindamisel ja otsuse koostamisel õpilase arengutaseme kohta eri õppeainetes osalevad kõik õpilasega tegelevad spetsialistid. Õpilane jõuab järgmisele arengutasemele vastavalt individuaalsele arengu tempole.
2. Toimetulekuõppel olev õpilane liigub igal õppeaastal järgmisesse klassi. Samas klassis õppivad õpilased võivad olla erinevatel arengutasemetel. Toimetulekuõpet lõpetav õpilane võib eri õppeainetes olla erineval arengutasemel.
3. Lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikest 7 koostatakse igale toimetulekuõppel õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK). Individuaalse õppekava koostamisel lähtutakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil olevast teabest.
4. Toimetulekuõppel õpilastele koostatakse igal õppeaastal individuaalne õppekava (IÕK). Selle koostamisel arvestatakse õpilase arengutasemeid, eeldatavaid õpitemusi eri õppeainetes ning vajaduse korral erisusi õpilase õppekorralduses.
5. Õppe ja kasvatuse põhivorm on õppetund, milles lõimitakse erinevate õppeainete teemasid omavahel. Traditsioonilisi ainetunde ei korraldata. Keskendutakse ainekavades näidatud tegevustele ja teemadele, õpetamine toimub üldõpetuse põhimõtetel. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli õppekäigu või ekskursionina.
6. Õppetegevus toimub üldjuhul õpperühmades, kus arvestatakse iga õpilase arengutaset ja tagatud on individuaalne lähenemine. Õpperühmade komplekteerimisel on soovitatav lähtuda õpilaste arengutasemetest.
7. Toimetulekuõppel õpilasele võib kooli õppekavaga ja/või individuaalse õppekavaga sätestada nominaalseks õppeajaks põhikoolis 11 õppeaastat. 10. ja 11. õppeaastal koostatakse õpilasele kohustuslike ja valikainete kohta individuaalne õppekava kuni 32 nädalatunni ulatuses. Kooli põhjendatud otsus õppeaja pikendamise keeldumise kohta vormistatakse kirjalikult ja toimetatakse õpilase vanemale või eestkostjale kätte posti teel või antakse kätte allkirja vastu hiljemalt 9. klassi esimesel poolaastal.
8. Õppeained jagunevad kohustuslikeks ja valikõppeaineteks. Valikõppeainete ainekavad koostavad õpetajad.

1.3.4. Õppe ja kasvatuse korralduse alused hooldusõppes

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

1. Õppe ja kasvatuse ühtsuse printsiipi realiseeritakse õppekorralduses üldõpetusliku õppeviisi ehk tervikõppe rakendamise kaudu. Õpilastele eluliste kogemuste võimaldamiseks loimitakse tegevusvaldkonnad õpitervikuteks, mille teljeks on sotsiaalsed ja eakohased praktilised oskused. Tervikõppes rakendatakse pedagoogiliste vahendite spetsiifilist süsteemi, arvestades õpilaste individuaalset eripära ja tugevaid külgi.
2. Humanistlikest väärtustest lähtuvalt on igal õpilasel õigus võrdväärsele kohtlemisele ühiskonnas, sealhulgas koolis. Õpilasi suunatakse kaaslas(t)e individuaalset eripära märkama ja arvestama, kujundatakse sallivust erinevuste suhtes, eripäraga kaaslaste mõistmist ja oskust neid vajaduse korral abistada, teistele ja endale ohtlikust käitumisest hoiduda.
3. Õppekorralduses ja -sisu valikul lähtutakse õpilaste arengutasemest ja potentsiaalsest võimekusest toimida järjest iseseisvamalt ja toime tulla järjest keerukamal tasemel. Võimetekohane õpe tähendab pingutamise vajadust ja toimetulekut suhteliselt vähese abiga.
4. Õpilasele koostatakse individuaalne õppekava, kus on kokkulepitud ajaks püstitatud eesmärgid liigendatud tegevusvaldkondade järgi. Õppesisu valitakse õpilase arengupotentsiaali arvestavalt, ülesanded nõuavad pingutust, kuid abi korral on jõukohased (lähim arenguvald).
5. IÕK koostamisel ja õppetöö planeerimisel tehakse võimaluse korral koostööd ka teiste õpilasega seotud institutsioonidega. Tähtis on koostöö tugi- ja rehabilitatsioonimeeskonna spetsialistidega, õpetajatega, lapsevanemate või eestkostjaga, õpilaskoduga, kutseõppe korraldajatega, valla või linna esindajatega ning vajaduse korral spetsialistidega väljastpoolt kooli. Võimaluse korral arvestatakse õpilaste isiklike rehabilitatsiooniplaane.
6. Erilist tähelepanu pööratakse õpilaste sotsiaalsete oskuste arendamisele. Õpilased omandavad praktilise tegevuse kogemusi. Korraldatakse ka ülekoollisi ühiseid üritusi ning õppekäike. Eluliste kogemuste omandamise toel muutub õpilaste käitumine sarnastes olukordades asjakohasemaks ja paremini etteaimatavaks.
7. Õppe- ja kasvatustegevused viiakse läbi õpitervikute kaupa praktiliste, eakohaselt eluliste tegevustena. Oskuste omandamine toimub minimaalsete tegevussammude/osaoskuste kaupa, omandatud osaoskusi rakendatakse ahelana.

Õppekorraldus

1. Hooldusõppes lähtutakse iga õpilase arengutasemest ja koostatakse talle individuaalne õppekava, mis arvestab tema arengutaset eri tegevusvaldkondades ning vajaduse korral erisusi õpilase õppekeeles. Hooldusõppekavale suunatud õpilane võib olla eri tegevusvaldkondades erineval arengutasemel (I, II või III tasemel).
2. Õpilane liigub igal õppeaastal järgmisesse klassi, kuid õppesisu ja taotletavad pädevused valitakse vastavalt õpilase individuaalsele arengutasemele. Kogu õpe võib toimuda üleminekuga ühelt arengutasemelt teisele või ainult ühe arengutaseme piires.
3. Õppe- ja kasvatustegevus toimub üldjuhul õpperühmades, kus arvestatakse iga õpilase arengutaset ja individuaalsust. Õppe- ja kasvatustegevus võib toimuda koolis või väljaspool kooli.
4. Lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 46 lõikest 7 koostatakse igale hooldusõppel õpilasele individuaalse arengu jälgimise kaart (IAJK). Individuaalse õppekava koostamisel (IÕK) lähtutakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil olevast teabest.
5. Hooldusõppel õpilasele võib kooli õppekavaga ja/või individuaalse õppekavaga sätestada nominaalseks õppeajaks põhikoolis 11 õppeaastat. 10. ja 11. õppeaastal koostatakse õpilasele individuaalne õppekava kuni 20 nädalatunni ulatuses. Kooli põhjendatud otsus õppeaja pikendamise kohta vormistatakse kirjalikult ja toimetatakse õpilase vanemale või eestkostjale kätte posti teel või antakse kätte allkirja vastu hiljemalt 9. klassi esimesel

poolaastal.

1.3.5. Õppe ja kasvatuse rõhuasetused lihtsustatud õppe, toimetuleku- ja hooldusõppe taseme lisaõppes

1. Vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 50 punktidele 1-4 võib kooli pidaja põhikoolis pakkuda lisaõpet lihtsustatud, toimetuleku- ja hooldusõppe järgi põhikooli lõpetanutele ühel õppeaastal, millega võimaldatakse juhendatud õpet 1050 tunni ulatuses. Õppe eesmärk on pakkuda täiendavat ettevalmistust ja tuge õppe jätkamiseks, minekuks toetatud tööle või tööturule. Igale õpilasele koostatakse üleminekuplaan (IÕK), kus määratakse selle õpilase konkreetne õppe sisu ja tunniplaan. Plaani koostamisel arvestatakse õpilase teadmisi ja oskusi, õpilase ja vanema soove tulevase haridustee kujundamisel ning kooli võimalusi. Vajadusel tehakse koostööd õpilase koduvalla/linna sotsiaaltöötaja(te)ga põhikooli järgse õpiraja kujundamisel. Nimetatud õppeaja üldpädevused kattuvad üldreeglina 9. klassi lõpetaja üldpädevustega.

2. Lisaõppe vajaduse otsustab õppenõukogu lapsevanema avalduse ja klassijuhataja põhjendatud ettepaneku alusel.

3. Lisaõppe üheks praktiliseks väljundiks võib olla koostöine õpe ametikoolide ja/või ettevõtetega.

4. Üleminekuplaani loomist alustatakse hetkeseisu kirjeldamisega (õpilase vaatlus). Koostöös vanemaga fikseeritakse kirjalikult õppe eesmärk ja üldsisu. Täpsustatakse ülesannete jaotus erinevate spetsialistide vahel ja lepitakse kokku tegevuskavas (olemasolevad oskused, arendatavad oskused, eeldatavad tulemused, hindamine) ja/või erisused õppe sisus (ka õppeajas, keskkonnas, õppevaras).

1.4. Õppekava läbivad teemad ja lõimingu rakendamine

Läbivad teemad on üldpädevuste ja õppeainete lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas aktuaalseid valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.

Läbivad teemad on kohustuslik õppekava osa lihtsustatud ning toimetulekuõppe õppekavades. Õppevormidest kasutatakse enim rühmatööd, õppekäike, arutelusid, individuaalseid ülesandeid, loovülesandeid, projektipäevi ja -nädalaid jne.

Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige:

- 1) õppekeskkonna korralduses – kooli vaimse, sotsiaalse ja füüsilise õppekeskkonna kujundamisel arvestatakse läbivate teemade sisu ja eesmärgi;
- 2) aineõppes – läbivatest teemadest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlused, näited ja meetodid, viiakse koos läbi aineüleseid, klassidevahelisi ja ülekoolilisi projekte. Suuremad läbivate teemadega seotud projektid ja tegevused arutab läbi ja kinnitab õppeaasta üldtööplaanis õppenõukogu. Õppeainete roll läbiva teema õppes on lähtuvalt õppeaine

taotlustest ja õppesisust erinev, olenevalt sellest, kui tihe on ainevaldkonna seos läbiva teemaga;

- 3) valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- 4) läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös – õpilased võivad läbivast teemast lähtuda selle loovtöö valikul, mida tehakse kas iseseisvalt või rühmatööna;
- 5) korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassiväliselt õppetegevust ja huviringide tegevust ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Õppes ja kasvatuses käsitletavat läbivad teemad

- 1) **elukestev õpe ja karjääri kujundamine** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu ning tegema sobivaid haridus- ja tööalaseid valikuid;
- 2) **keskkond ja säästlik mõtteviis** – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustab jätkusuutlikkust;
- 3) **kultuuriline identiteet** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
- 4) **teabekeskond ja tehnoloogia** – taotletakse, et õpilane tajuks ja teadvustaks ümbritsevat teabekeskonda ning orienteerudes muutuvas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas suudaks selles toimida oma eesmärkide ja ühiskonnas omaksvõetud eetika järgi;
- 5) **tervis ja ohutus** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele;
- 6) **väärtused ja kõlblus** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires.

1.5. Loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord

Loovtöö eesmärgiks on:

- 1) pakkuda õpilasele võimete kohast ning huvidest lähtuvat eneseteostuse võimalust;
- 2) toetada õpilase loomingulise algatusvõime ja loova eneseväljendusoskuse kujunemist;
- 3) arendada õpilase eneserefleksiooni ja kriitilist mõtlemist;
- 4) arendada õpilase eneseväljendus- ja esinemisoskust;
- 5) õppida vormistama aruandeid;
- 6) arendada õpilase analüüsioskust.

Lihtsustatud õppe ja toimetulekuõppe õpilane teeb loovtöö juhul, kui kooli õppenõukogu on otsustanud, et loovtöö tegemine on võimalik. Hooldusõppe õpilased loovtööd ei tee.

1. Üldjuhul koostavad lihtsustatud õppe õpilased loovtöö 8. ja toimetulekuõppe õpilased 8., 9. ja/või 10. klassis.

2. Loovtöö on õppeainete ülene ning arendab üld- ning ainealaseid pädevusi.

3. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.
4. Loovtöö üldkoordinaator on kooli õppejuht, kes moodustab loovtöö meeskonna. Loovtööd juhendab klassijuhataja ja kui teema eeldab ainetevahelist lõimingut, võib seda teha koostöös mõne aineõpetajaga. Loovtööd võib juhendada ka kooliväline juhendaja.
5. Teemade valikul arvestatakse õpilaste ja lastevanemate soovide ja ettepanekutega (arenguevstlustel, klassijuhatajatunnis, lastevanemate koosolekul) lähtudes õpilase võimekusest.
6. Klassijuhataja tutvustab õpilastele loovtöö sooritamise protsessi ja teemasid 1. novembriks. Loovtöö peab olema sooritatud enne 8. klassi viimase õppeperioodi lõppu.
7. Loovtöid hindab kooli direktori käskkirjaga moodustatud komisjon.

Loovtöökst võib olla:

- 1) uurimus
- 2) kunsti- või käsitööprojekt;
- 3) maali, foto või mõni muu kujutava kunsti näitus;
- 4) video või IT projekt;
- 5) toidukalkulatsiooni ja menüü koostamine ning toidu valmistamine;
- 6) maastikumängu ettevalmistamine ja läbiviimine;
- 7) ülekooliliste ürituste kavandamine ja korraldamine;
- 8) konkurssidest osavõtt;
- 9) muu loominguline tegevus.

Loovtöö loetakse sooritatuks kui õpilane on:

- 1) esitanud loovtööpäeviku (grupitöö puhul iga õpilane eraldi), mis sisaldab loovtöö kavandit, tegevusplaani, tööjaotust (grupitöö puhul);
- 2) ajakava (elektrooniliselt või paber kandjal);
- 3) valmistanud/loonud loovtöö;
- 4) esitlenud oma loovtööd teistele.

Loovtööle annab komisjon hinnangu skaalal *arvestatud-mittearvestatud* lähtudes järgmistest kriteeriumitest:

Toimetulekuõpe:

- 1) õpilane koostab koos juhendajaga töö teostamise plaani;
- 2) lõpptulemus vastab püstitatud eesmärkidele ja teemale;
- 3) lõpptulemus on vormistatud korrektselt;
- 4) töö teostamisel on õpilane koostöövalmis ja motiveeritud iseseisvaks tööks: arvestatakse õpilase algatusvõimet ja initsiatiivi loovtöö teema valimisel; tööprotsessis hinnatakse kõrgelt õpilase loovust, iseseisva mõtlemise ja töö teostamise oskust.

Lihtsustatud õpe:

- 1) õpilane koostab koos juhendajaga töö teostamise plaani;
- 2) lõpptulemus vastab püstitatud eesmärkidele ja teemale;
- 3) lõpptulemus on vormistatud vastavalt loovtöö vormistamise nõuetele;
- 4) töö teostamisel on õpilane koostöövalmis ja motiveeritud iseseisvaks tööks: arvestatakse õpilase algatusvõimet ja initsiatiivi loovtöö teema valimisel, ajakava järgimisel ja kokkulepetest kinnipidamisel; tööprotsessis hinnatakse kõrgelt õpilase loovust, iseseisva mõtlemise ja töö teostamise oskust;

5) õpilane koostab loovtöö raporti, mis koosneb järgmistest osadest:

- tiitelleht (kooli nimetus, töö pealkiri, autor, juhendaja, aasta);

- sisukord (töö alajaotused);
- sissejuhatus (töö eesmärgid, teema valiku põhjendus) 0,5 lehekülge;
- töö põhiosa (teooria, praktiline töö käik, kasutatud meetodid) minimaalselt 1 lehekülge;
- kokkuvõte (hinnang tehtud tööle, põhijäreldused, eesmärkide täitmine) 0,5 lehekülge;
- kasutatud allikatele viidatakse, lisades oma töösse info kasutatatu kohta;
- lisad (vajadusel).

Loovtöö teema kantakse põhikooli lõputunnistusele.

1.6. Liikluskasvatus

Liikluskasvatus on koolis korraldatud Vabariigi Valitsuse määruse „Laste liikluskasvatuse kord“ (20.10.2011 nr 136) alusel.

Laste liikluskasvatus on laste liiklusohutusosalaste hoiakute kujundamine ja käitumise mõjutamise ning liiklusoskuste arendamine.

Liikluskasvatuse eesmärk on kujundada üksteisega arvestavaid liiklejaid, kellel on

1) ohutu liiklemise harjumused;

2) oskus tajuda liikluskeskkonda ning hoiduda käitumast teisi liiklejaid ohustavalt või liiklust takistavalt;

3) teadmised ja oskused, mis toetavad nende endi ja teiste liiklejate toimetulekut ja ohutust erinevates liiklusolukordades nii jalakäija, sõitja kui ka juhina.

Liikluskasvatuse käigus õpetatakse last tema arengust lähtudes ära tundma erinevaid ohuallikaid liikluses ning õpetatakse last kasutama ohutust tagavaid ja suurendavaid kaitsevahendeid (helkur, helkurvest, turvavöö, jalgratturi kiiver, põlve- ja küünarnukikaitsmed).

Kooli õppekavas on liikluskasvatust käsitletud läbiva teema „Turvalisus ja tervis“ raames, kus on välja toodud taotletavad pädevused. Liikluskasvatuse sisu on jagatud inimeseõpetuse ainekavasse ja klassijuhatajatundides käsitletavate teemade hulka. Läbiva teemana käsitletakse liiklusohutust kõikides õppeainetes.

Liikluskasvatusalane tegevus kavandatakse kooli üldtööplaanis, aineõpetajate töökavades, tegevuskavades ja klassijuhatajate tööplaanides.

Liikluskasvatuse olulisust Urvaste Koolis suurendab õpilaste vajadus igapäevaselt liikuda koolimaja ja õpilaskodu vahel, ületades tiheda liiklusega teed.

1.7. Õpikeskkonna kujundamine

Õpilast ümbritsevat keskkonda (kool, selles viibivad inimesed ja nende kujundatud sotsiaalne kliima), õppevara ja –vahendid, õppekäigul kogetu ning kodu tervikut) mõistame õpikeskkonnana. Urvaste Kooli õpikeskkonna üldised alused on järgnevad:

1. Suund õpetamiselt õppimisele ja õpetajalt õpilasele, lihtsamalt keerulisemale;
2. Õpe kaitseb ning edendab õpilaste vaimset ja füüsilist tervist (õppekoormus, õpiabi, nõustamine);
3. Õpikeskkond toetab praktilisi oskusi (praktilised õppeained ja/või tegevused);
4. Õpikeskkond kujundab võimalikult õpilase iseseisvust ja aktiivsust (väärtused/õppekäigud/kohtumised, õuevahetunnid, liikumisinutid tundides jne);

5. Õpikeskkond toetab süsteemselt õpetuse alusväärtusi, hoiab oma kooli vaimsusust ning paikkonna/koolipere traditsioone;
6. Sotsiaalse ja vaimse keskkonna kujundamisel osaleb kogu koolipere.

1.8. Ülekooliliste projektide (ürituste) kavandamise põhimõtted

Iga õppeaasta alguses kavandatakse ülekoolilised ja koolidevahelised projektid (üritused) kooli üldtööplaanis. Projekt (üritus) on ühekordne, tähtajaline, piiratud ressursidega ja kindlaks määratud tulemuse saavutamiseks tehtud töö.

Kool kavandab ülekoolilisi projekte lähtuvalt kooli arengukavast, põhieesmärkidest, traditsioonidest, spordi- ja huvitegevusest.

Koostöö teiste koolidega ja ettevõtetega on igati kasulik. Kogemusi tuleb hankida nii Eestist, kui ka välismaalt.

Ülekoolilised projektid (nt tervisepäevamatkad, õpilasmalev, projektipäevad- ja nädalad, olümpiaadid, Eriolümpia Eesti Ühenduse raames toimuvad võistlused, jõulunäidend, sõprusühendused Kammeri, Kuldre, Ämmuste, Kiigemetsa, Valga Jaanikese Kooli ja teiste koolidega) toetavad sotsiaalsete, suhtlus- ja ettevõtlikkuspädevuste omandamist.

Koolidevahelistes projektides osalemisel soovib kool keskenduda õpilastes väärtus-, sotsiaalsete, õpi-, suhtlus- ja ettevõtlikkuspädevuste arendamisele. Õppekursioonide läbiviimisega, muuseumide külastamisega saame rikastada ja täiendada ainekavades õpitut (kodulugu, ajalugu, elu- ja olustikuõpe ning loodusõpetus). Erinevad projektid võimaldavad huvi tunda Eesti mineviku vastu, osalemine suurendab õpilaste õpimotivatsiooni.

1.9. Hindamise korraldus

Hindamise alused

Hindamine on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

Hindamise põhimõtted

Hindamine lähtub õppe- ja kasvatustöö eesmärkidest.

Hindamismeetodid on selged kõikidele osapooltele (mida hinnatakse ja milliseid hindamisvahendeid kasutatakse).

Hindamiskriteeriumid on õpilastele selged.

Hinne peab olema objektiivne, õpilaste võimeid ja arengut arvestav.

Hindamise planeerimisel arvestatakse oodatavaid õpitulemusi lähtuvalt järgmistest kriteeriumidest:

1. Aine norm – milliseid teadmisi peab teadma.
2. Sotsiaalne norm – klassi tase.
3. Individuaalne norm – õpilase võimed, pingutus.

Hindamise eesmärk lihtsustatud õppes

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppe edukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisele;

6) anda alus õpilase järgmisse klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Hindamise eesmärk toimetulekuõppes

- 1) motiveerida õpilasi õpiülesandeid sooritama ja märkama oma tulemuse vastavust näidisele või etalonile;
- 2) mõjutada õpilase võimalikult adekvaatse enesehinnangu kujunemist;
- 3) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja potentsiaalse arengu toetamisel;
- 4) anda õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanemale (eestkostjale, hooldajale) teavet õpilase arengudünaamikast.

Hindamise eesmärk hooldusõppes

- 1) anda õpilasele kohe konkreetne positiivne hinnang jõukohases tegevuses osalemise kohta;
- 2) anda õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanemale (eestkostjale, hooldajale) teavet õpilase arengudünaamikast.

1.9.1. Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus

Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

Teadmiste ja oskuste hindamise lihtsustatud õppes

Lihtsustatud õppes õppivate õpilaste ainealaste teadmiste ja oskuste vastavust õppekava nõuetele hinnatakse 1. klassis kirjalike kirjeldavate sõnaliste hinnangutega, millel ei ole numbrilist ekvivalenti. Alates 2. klassist hinnatakse numbriliselt viiepallisüsteemis. Lihtsustatud õppe lisa-aastal kasutatakse mitmeeristatavat hindamissüsteemi (arvestatud/mittearvestatud).

Hindamisel viiepallisüsteemis:

- 1) hindegaga „5” ehk „väga hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral;
- 2) hindegaga „4” ehk „hea” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õppekava nõuetele, kuid esineb puudusi ja vigu;
- 4) hindegaga „2” ehk „puudulik” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpitulemus on osaliselt õppekava nõuetele vastav, kuid esineb olulisi puudusi ja vigu;
- 5) hindegaga „1” ehk „nõrk” hinnatakse vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui areng nende õpitulemuste osas puudub.

Viiepallisüsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100%

maksimaalsest võimalikust punktide arvust, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19%.

Diferentseeritult hinnatakse püsiva kirjaliku kõnepuudega õpilase kirjalikke töid, kui õpilane saab regulaarselt logopeedilist ravi või kui õpetaja töötab temaga individuaalselt logopeedi nõuannete järgi. Kirjalike tööde hindamisel diferentseeritult arvestatakse õigekirja häirele omaseid spetsiifilisi vigu vealiikide järgi. Ühte liiki vead loetakse üheks veaks. Kui hindamisel kasutatakse punktiarvestust, on hinde „3” alumine norm 35 % maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks

Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus toimetulekuõppes

1. Toimetulekuõppes korraldatakse õppetöö ning õpikeskkond lähtudes iga õppija võimetest ja individuaalsetest iseärasustest. Õpitulemuste hindamine võimaldab motiveerida õpilast õppetöös osalema ja annab temaga tegelevatele täiskasvanutele infot õpilase arengutaseme kohta.

2. Õpitulemuste hindamine toimub õpilasele koostatud individuaalse õppekava nõuete alusel. Õpieesmärkide saavutamise taset hinnatakse sõnaliste hinnangutega. Hindamisel kohaldatakse põhikooli riiklikus õppekavas hindamise kohta sätestatud.

3. Toimetulekuõppel õpilaste hindamisel kohaldatakse põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud eesmärgid, seades hindamisele järgmised eesmärgid:

1) toetada õpilase võimetekohast arengut;

2) motiveerida õpilasi õpiülesandeid sooritama ja märkama oma töö tulemuse vastavust näidisele või etalonile;

3) suunata õpilasel võimalikult adekvaatse enesehinnangu kujunemist;

4) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja potentsiaalse arengu toetamisel;

5) anda õpilasele, õpetajale, kooli juhtkonnale, lapsevanemale (eestkostjale, hooldajale) teavet õpilase arengu dünaamika kohta.

4. Õpilasele antakse suuliselt konkreetne kirjeldav positiivne hinnang jõukohases tegevuses võimetekohase osalemise ja töö tulemuse kohta. Kirjeldav hindamine annab tagasisidet õpilasega tegelevatele täiskasvanutele tema arengudünaamika kohta.

5. Õpilase arengut hinnatakse hinnangutega „tuleb toime“ (TT), „tuleb toime abiga“ (TTA) ja „ei tule toime“ (ETT).

Hinnangut „tuleb toime“ (TT) võib täpsustada hinnanguga „tuleb hästi toime“ (THT).

Hinnangut „tuleb toime abiga“ võib täpsustada hinnangutega „tuleb toime sõnalise abiga“ (TTS) „tuleb toime eeskuju järgi“ (TTE), „tuleb toime koostegevuses“ (TTK) „tuleb toime füüsilise abiga“ (TTF), „tuleb toime sõnalise abiga“ (TTS).

Hinnangut „tuleb toime“ ja „tuleb toime abiga“ täpsustatakse alati sõnalise kirjeldusega selle kohta, millega õpilane toime tuleb.

Hinnang „ei tule toime“ (EET) viitab vajadusele muuta individuaalset õppekava ning seda ei kasutata kokkuvõtval hindamisel.

6. Õpetaja teeb õpilase arengu kohta märkmeid, hinnates õpilase tulemusi lähtuvalt samalaadsete õpiülesannete keerukusest. Märkmete alusel korrigeeritakse vajaduse korral individuaalset õppekava.

7. Iga õppeperioodi lõpus lisatakse kokkuvõtivatele hinnangutele sõnaline tagasiside. Õppeaasta lõpus antavale kokkuvõtvale hinnangule lisandub kirjalik individuaalse õppekava põhjal koostatud saavutatud õpitulemusi kirjeldav tagasiside.

Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus hooldusõppes

Õppimise potentsiaalne edukus sõltub hooldusõppel oleva õpilase intellektipuude sügavusest ja lokaalsete anatoomiliste kahjustuste esinemisest, reaalne edukus on seotud tema individuaalseid iseärasusi arvestava õpikeskkonnaga. Õpilasel peab olema võimalus saada kohe konkreetne positiivne hinnang jõukohases tegevuses osalemise kohta.

Pädevuste saavutatud taset hinnatakse kahel viisil:

1) toimingute sooritamisega kaasnev või sellele vahetult järgnev emotsionaalne hinnang, mille põhieesmärk on motiveerida õpilast osalema tegevuses ja täitma jõukohaseid lihtsaid ülesandeid;

2) suuline või kirjalik hinnang õpilasega tegutsevate täiskasvanute jaoks.

Hinnang antakse iga õpilase tegevusele ja õpitulemustele lähtuvalt individuaalse õppekava nõuetest ning õpilase tööle, arvestades tema võimeid.

Õpilase arengut hinnatakse hinnangutega „tuleb toime“ (TT), „tuleb toime abiga“ (TTA) ja „ei tule toime“ (ETT). Hinnangut „tuleb toime“ võib täpsustada hinnangutega „tuleb hästi toime“ (THT) või muul viisil Hinnangut „tuleb toime abiga“ võib täpsustada hinnangutega „tuleb toime sõnalise abiga“ (TTS), „tuleb toime eeskujuga järgi“ (TTE), „tuleb toime koostegevuses“ (TTK), „tuleb toime füüsilise abiga“ (TTF), „tuleb toime sõnalise abiga“ (TTS).

Pedagoog eesmärgistab iga õpilase potentsiaalsesse arenguvalda kuuluvad ülesanded individuaalses õppekavas ja teeb lapse arengu kohta märkmeid. Vajaduse korral korrigeeritakse individuaalses õppekavas püstitatud ülesandeid õppeaasta jooksul.

Kokkuvõttev hindamine

Kokkuvõttev hindamine on hinnete koondamine perioodihinneteks ja perioodihinnete koondamine aastahinneteks.

Kokkuvõtivateks hinneteks on perioodihinnad/hinnangud ja aastahinne/hinnang.

1. Perioodihinnad/hinnangud pannakse õppeainetes välja iga trimestri lõpus, kokku kolm korda õppeaastas.

2. 1. klassis kasutatakse kokkuvõtva hindamisena iga trimestri lõpus toimuvat kokkuvõtivate kirjeldavate kirjalike hinnangute andmist, millel ei ole numbrilist ekvivalenti. Kokkuvõtvas hinnangus peab selgelt kajastuma, kuivõrd taotletud õpitulemused on saavutatud.

3. Toimetuleku- ja hooldusõppes lisatakse kokkuvõtvale hinnangule „tuleb toime“ või „tuleb toime abiga“ õpilase arengu hinnangut täpsustav kirjalik kirjeldav hinnang.

4. Toimetuleku- ja hooldusõppes viitab hinnang „ei tule toime“ vajadusele muuta individuaalset õppekava ning kokkuvõtval hindamisel seda ei kasutata.

5. Kui lihtsustatud õppel olevale õpilasele on õppeaine perioodihinne jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindetele „nõrk“.

6. Lihtsustatud õppe õpilasele, kelle perioodihinne on „puudulik“ või „nõrk“ või on hinne jäetud välja panemata, koostatakse selles õppeaines individuaalne õppekava või määratakse mõni muu tugimeede vastavalt kooli õppekavas sätestatule, et aidata tal omandada nõutavad teadmised ja oskused.

Käitumise ja hoolsuse hindamine

Käitumise ja hoolsuse hindamise eesmärk on motiveerida ja suunata õpilast:

1) järgima üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme;

2) täitma kooli kodukorra nõudeid;

3) täitma õpiülesandeid ning kohustusi.

Käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja koostöös aineõpetajate ja kasvatajatega.

Õpilase käitumist ja hoolsust hinnatakse igal trimestril.

Õpilaste käitumist ja hoolsust ei hinnata hooldusõppel olevatel lastel. Käitumis- ja hoolsushinded märgitakse e-Kooli päevikusse, e-tunnistusele ja õpilasraamatusse.

Käitumise aastahindeks pannakse “mitterahuldav” kooli õppenõukogu otsuse alusel. Selleks esitab klassijuhataja õppenõukogule põhjenduse, milles on arvestatud ka aineõpetajate ja kasvatajate seisukohti ning ettepanekuid.

Käitumise hindamine

Õpilase käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis ja väljaspool kooli (õppereisid, ekskursioonid, võistlused, teatriskäigud jm).

1. Käitumishindega “eeskujulik” hinnatakse õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt.

2. Käitumishindega “hea” hinnatakse õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid.

3. Käitumishindega “rahuldav” hinnatakse õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi (suitsetamine, ropendamine), mistõttu ta vajab õpetajate ja lastevanemate tähelepanu ning suunamist.

4. Käitumishindega “mitterahuldav” hinnatakse õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, ei allu õpetajale ega lastevanemate nõudmistele. Õpilase käitumise võib hinnata “mitterahuldavaks” ka põhjuseeta puudumise korral või üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest. “Mitterahuldava” hinde põhjus kantakse e-Kooli tunnistusele. “Mitterahuldava” hinde kinnitab õppenõukogu.

Hoolsuse hindamine

Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppimisse ja ülesannete täitmisse: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

1. Hoolsushindega “eeskujulik” hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannete täitmisse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on ülesannete täitmisel püüdlik, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.

2. Hoolsushindega “hea” hinnatakse õpilast, kes suhtub õppimisse ja ülesannete täitmisse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib võimetekohaselt.

3. Hoolsushinde “rahuldav” saab õpilane, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid ja muid kohustusi, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt.

4. Hoolsushindega “mitterahuldav” hinnatakse õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppimisse ja ülesannete täitmisse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli tegemata oma kodused õpiülesanded ning muud kohustused koolis ja kodus.

1.9.2. Järgmisesse klassi üleviimine ja õpilase täiendavale õppetööle jätmine

Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu.

Täiendav õppetöö määratakse õpilasele, kellel aastahinne on puudulik või nõrk, kes on pikka aega koolist puudunud, kellel sõnaline hinnang on puudulik või nõrk.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib lihtsustatud õppe õpilase jätta erandjuhul klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines aastahinne „puudulik” või „nõrk” või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

Õpilane, kelle käitumise aastahinne on “mitterahuldav”, viiakse üle järgmisesse klassi, kui ta õppeedukus on vähemalt rahuldav.

Järgmisse klassi üleviimise otsustab õppenõukogu. Õpilane viiakse järgmisse klassi üle enne viimase õppeperioodi lõppu. Õpilane, kes on jäetud täiendavale õppetööle ja sooritab selle, viiakse järgmisse klassi üle hiljemalt 30. augustiks. Õpilane, kellele on koostatud individuaalne õppekava arvestatakse klassi üleviimisel individuaalsest õppekavast tulenevaid erisusi.

1.9.3. Eksamite sooritamine ja põhikooli lõpetamine

Põhikooli lihtsustatud õppekava järgi õppiv õpilane sooritab kooli lõpetamiseks koolieksamid. Kooli valitud eksami õppeaine ja vormi kinnitab kooli direktor käskkirjaga ning teeb selle põhikoolilõpetajale ja tema seaduslikule esindajale teatavaks hiljemalt jooksva õppeaasta 1. veebruariks.

Õppenõukogu otsusega antakse põhikooli lõputunnistus lihtsustatud õppekavaga õpilasele, kui õppeainete aastahinded on vähemalt rahuldavad ning kes on kõik koolieksamid sooritanud positiivselt.

Lihtsustatud õppekava õpilasele, kellel on kuni kahes õppeaines aasta- või koolieksamihindeks „nõrk“ või „puudulik“, antakse põhikooli lõputunnistus õppenõukogu otsusega pärast täiendava õppetöö või korduseksami sooritamist.

Lihtsustatud õppekava õpilasele, kellel on kuni kahes aines aasta- või koolieksamihindeks „nõrk“ või „puudulik“, või kes ei ole suutnud täiendavat õppetööd või korduseksamit sooritada positiivselt, võib lapsevanema kirjaliku avalduse põhjal õppenõukogu anda põhikooli lõputunnistuse.

Toimetuleku- ja hooldusõppes väljastatakse õppenõukogu otsuse alusel põhikooli lõputunnistus õpilasele, kes on läbinud temale koostatud individuaalse õppekava.

1.9.4. Hinnete ja hinnangute vaidlustamine

Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.

Kooli direktor teeb otsuse ja teavitab sellest lõikes 1 nimetatud taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

1.10. Tugiteenuste rakendamise kord

Kooli vastuvõtmisel annab lapsevanem kirjaliku nõusoleku koolivälise nõustamismeeskonna soovitude rakendamiseks.

Koolimeeskond jälgib õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandatakse õpet vastavalt õpilase individuaalsetele õpivajadustele. Õpilastele, kelle areng vajab toetust, rakendatakse vajadusel ja vanema nõusolekul täiendavaid õppekorralduslikke meetmeid või pakutakse tugiteenuseid. Andmed tugiteenuste saamise ja vajaduste kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile.

Tugiteenuste rakendamine

Kooli tugisüsteem toetab kõiki kooli õpilasi nende õppeprotsessis. Tugisüsteemi ülesanne on püüda ennetada õpi- ja käitumisprobleeme ja võimalikult varakult välja selgitada, millist tuge õpilane vajab ning tugiteenuse kohene rakendamine. Tugisüsteem töötab õpilast nõustava ja toetava võrgustikutöö põhimõttel, mida koordineerib direktori poolt määratud hariduslike erivajadustega õpilaste õppe koordineerija. Tugisüsteemis osalevad direktor, aineõpetajad, klassijuhatajad, sotsiaalpedagoog, kooli psühholoog, ravivõimlemise instruktor, õpilaskodu kasvatajad, logopeed, kooli meditsiinitöötaja, raamatukoguhoidja, huvijuht. Iga õppeaasta lõpus toimuvad kõikide tugisüsteemis osalenud spetsialistidega klasside ümarlavad, kus fikseeritakse iga õpilase puhul eraldi aasta jooksul tehtud toimingud ning seatakse eesmärgid järgmiseks perioodiks.

1.10.1. Logopeed-eripedagoog

Logopeedilise töö eesmärgiks koolis on välja selgitada kõne- ja kirjutamispuudega õpilased, seejärel nende kõne- ja kirjutamisoskuste korrektsioon. Eripedagoogi ülesanne on hinnata õpilase arengu- ja õpioskuste taset ja selgitada välja õpilase arengut mõjutavad ning takistavad tegurid ja õpivajadused.

Logopeedilise töö eesmärgid:

- 1) järjepidevus õpetamisel ja arendamisel;
- 2) positiivsus ja tunnustamine;
- 3) jõukohase tegevuse pakkumine;
- 4) individuaalsete iseärasuste arvestamine;
- 5) õigete võtete kasutamine õpetamisel;
- 6) kõnesoovi kujundamine ja kõnetahete pidev ergutamine;
- 7) kõne arenguks vajalike psüühiliste protsesside arendamine;
- 8) lugemisoskuse toetamine, teksti tähenduse ja mõtte mõistmise oskuse kujundamine;
- 9) loetava käekirja ja võimalikult veatu kirjaoskuse kujundamine.

Töö toimub kas tundide väliselt või emakeele tundide ajal. Logopeedilised rühmad moodustatakse õppeaasta alguses õpilaste kõne- ja kirjutamisoskuste analüüsi põhjal. Logopeed vestleb nii lapsevanemaga ja /või hooldajatega kui ka konsulteerib emakeele õpetajatega. Logopeed abistab kogu õppeperioodi vältel kõne – või kirjutamispuudega õpilasi, teeb koostööd õpetajate, kasvatajate ja klassijuhatajatega.

Logopeedi tunnis kasutatakse erinevaid arvutiprogramme ja omavalmistatud õppevahendeid. Logopeedilised tunnid toimuvad igale rühmale 2 korda nädalas, lisaks individuaaltunnid. Kõneravitunni kestus rühmale on 45 minutit, individuaaltunnid 20 minutit.

Tundide kohta peetakse arvestust e-kooli päevikus. Õppeaasta lõpus tehakse kokkuvõtte ja analüüs, mis esitatakse ka õppenõukogule. Logopeedi hinnang kantakse ka Õpilase arengu jälgimise kaardile.

Logopeedilise abi andmine on kooskõlastatud kirjalikult lapsevanema või hooldajaga.

1.10.2. Ravivõimlemine

Ravivõimlemine (liikumisravi, massaaži, vesiravi, soolaravi, vibroakustiline teraapia) viiakse läbi õpilastele, kellel on liitpuue, rühihäired, lampjalgsus, komppöidsus, enurees, astma, südame-veresoonkonnahaigused, autistlikud käitumismudelid/jooned, erinevate haigustega kaasnevad füüsilised kõrvalekalded normist ning kes on selleks saanud pere- või eriarsti soovitusel. Ravivõimlemine on kehalistel harjutustel, asendravil, massaažil põhinev taastusravi osa.

Ravivõimlemise eesmärk on arendada, säilitada või taastada õpilase tugiliikumisaparaadi või organsüsteemi funktsionaalset võimet paremaks integreerumiseks elu- ja õpikeskkonda.

Ravivõimlemine sisaldab:

- 1) õpilase hindamist;
- 2) passiivset ja aktiivset liikumisravi (kehalisi harjutusi);
- 3) massaaži;
- 4) vesiravi;
- 5) manuaalset mobiliseerimist;
- 6) õigete liigutusmuustrite juhendamist;
- 7) abivahendite kohendamist;
- 8) asendravi;
- 9) erinevate haiguste raviks loodud spetsiifilisi teraapiameetodeid;
- 10) soolakambrit;
- 11) ravivõimlemise alast nõustamist.

Ravivõimlemise tund kestab 30 minutit kuni 1 tund, vastavalt õpilase vajadusele ja individuaalsele iseärasusele planeeritakse individuaalsed ja grupitöö tunnid. Individuaalne tund ja/või grupid komplekteeritakse vastavalt diagnoosile (eriarsti soovitusel), õpilaste vanusele ja individuaalsetele iseärasustele. Läbi rütmika tundide kaasatakse ravivõimlemisse kõik toimetulekuõppe õpilased, kellega mängitakse erinevaid liikumismänge ning arendatakse kehalises kasvatuses (ja elus) vajalikke üldkehalisi võimeid (kõndimine, jooksmine, hüppamine, viskamine, ronimine). Ravivõimlemise tundide graafiku esitab ravivõimlemise instruktor õppejuhile 2 nädalat peale õppetöö algust.

Ravivõimlemise tund kestab 30 – 45 minutit, vastavalt õpilase vajadusele ja individuaalsele iseärasusele.

Läbi rütmika tundide kaasatakse ravivõimlemisse kõik toimetuleku- ja hooldusklasside õpilased.

Ravivõimlemise instruktori töö kajastub päevikus, kuhu ravivõimlemise instruktor kannab tunni läbiviimise aja, tunnis osalenud õpilased ja tunni sisu. Korra õppeaastas kannab instruktor tehtud töö, õpilase edusammud ja soovitusel õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile. Õppeaasta lõpus esitab ravivõimlemise instruktor direktorile õppeaasta töö aruande.

1.10.3. Koolipsühholoogia

Koolipsühholoog on haridusasutuses töötav vaimse tervise spetsialist, kes aitab muredega toime tulla. Koolipsühholoog lähtub lapse heaolust ja parimatest huvidest. Koolipsühholoog on olemas nii õpilaste, vanemate kui ka õpetajate aitamiseks.

Koolipsühholoogi ülesandeks on

- 1) õpilase psühholoogilist arengut ja õppeprotsessis toimetulekut mõjutavate tegurite (psüühilised protsessid, isiksuseomadused, emotsionaalne seisund, vaimse tervise probleemid, suhtlemis- ja käitumisoskused) hindamine;

2) õpilase nõustamine isikliku elu, õppetööga ning vaimse tervisega seotud probleemidega toimetulekul, tunnetusprotsesside, vaimsete võimete, käitumis- ja suhtlemis- oskuste arendamisel ning õpi- ja karjäärivalikute tegemisel;

3) õpilase toetamine ning vanema ja kooli personali nõustamine kriisisituatsioonist väljatulekuks toe korraldamisel;

4) vaimse tervise probleemide ennetamine koolis.

Koolipsühholoog kannab iga õppeaasta lõpuks tehtud töö tulemused ja ettepanekud iga lapse individuaalse jälgimise kaardile.

Koolipsühholoogi tööd reguleerivad ametijuhend, eetikakoodeks ja erinevad seadusandlikud aktid.

1.10.4. Sotsiaalpedagoog

Kooli sotsiaalpedagoog on erialase ettevalmistusega isik, kes aitab nõustamise kaudu mõista nii õpilastel, -vajadusel ka lapsevanematel, kui ka kooli töötajatel oma õigusi, positsiooni, kohustusi, teha otsuseid. Oma töös lähtub sotsiaalpedagoog inimõigustest, kutse- eetikast ja konfidentsiaalsuse nõudest.

Sotsiaalpedagoog teeb koostööd kooli meeskonna, kohalike omavalitsuste, koostööpartnerite ja lapsevanematega.

Sotsiaalpedagoog selgitab välja õpilaste koolist puudumiste põhjused ja koostöös lapsevanemate ning KOV sotsiaaltöötajatega leiab mooduseid õpilaste puudumiste vähendamiseks.

Sotsiaalpedagoog kogub andmeid ja analüüsib olukorda koolielu erinevates valdkondades eesmärgiga parendada eelkõige õpilaste heaolu koolis.

Sotsiaalpedagoog teeb ennetavat tööd koolikiusamise ja muu ebasoovitava käitumise ärahoidmiseks, pöördub direktsiooni poole ettepanekutega selle töö valdkonnas.

Sotsiaalpedagoog loob vajadusel õpilaste toetamiseks võrgustiku ning koordineerib selle toimumist.

Sotsiaalpedagoog esindab vajadusel kooli või õpilast ametkondades.

Sotsiaalpedagoog teavitab iga õppeveerandi lõpul lapsevanemaid suuliselt kas otsesel kohtumisel koolis, lapsevanema nõusolekul tema kodus või KOV sotsiaaltöötaja juures ja/või kirjalikult tema last puudutavatest mitterahuldavatest käitumisviisidest ning hinnetest.

Sotsiaalpedagoog dokumenteerib nii vähe kui võimalik õpilastega seonduvat, õpilasi ja lapsevanemaid puudutav informatsioon hoitakse koolis lukustatud kapis õpilase toimikus.

1.10.5. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija

HEV õppe koordineerija (HEVKO) ülesanded koolis:

1) toetab õpetajat töös õpilastega;

2) korraldab koostööd tugisüsteemi spetsialistide vahel, määrab koostöös spetsialistidega sobiva õpiabivormi ja jälgib/hindab õpiabi tõhusust;

3) suunab õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmist;

4) tulenevalt vajadusest teavitab ja nõustab lapsevanemat, teeb ettepanekuid juhtkonnale vajalike meetmete rakendamiseks, koordineerib tugisüsteemi koostööd asutuses ning selle väliselt;

5) arutab õppeaasta lõpus või uue õppeaasta alguses klassijuhatajaga läbi õpilase individuaalse

arengu jälgimise kaardile kantud soovitusel ja arengueestluste käigus saadud teabe ning vanemate ettepanekud ja soovid;

6) analüüsib tugimeetmete rakendamise tõhusust ja teeb sellealast tööd õppeaasta viimases õppenõukogus kokkuvõtte;

Õpilase arengu toetamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad klassiõpetaja, aineõpetajad, õpilaskodu kasvataja ja õpilast toetanud tugispetsialistid aprillikuus õpilase õppeaasta vältel toimunud arengut ja toimetulekut.

1.10.6. Õpetaja abi

Õpetaja abi on tehniline ja korralduslik töötaja, kelle ülesandeks on õpetaja abistamine, sh õpilast toetava õpi- ja kasvukeskkonna loomisel, materjalide ettevalmistamisel, paljundamisel, jagamisel, järelevalve korraldamisel.

1.10.7. Õpilaskodu

Kooli õpilaskodusse võetakse lapsevanema, hooldaja või kohaliku omavalitsuse töötaja kirjaliku avalduse alusel vastu õpilased, kelle igakülgse arengu ning vajadustele ja huvidele vastavate õppimis-, elamis- ning kasvatustingimuste tagamiseks on õpilaskodu kasutamine õpilase elukohajärgse omavalitsuse lastekaitsetöötaja või lapsevanema hinnangul tugiteenusena vajalik. Õpilaskodus korraldatakse õppekavavälist tegevust, millega tagatakse õpilasele tema vajadustele ja huvidele vastavad õppimis-, elamis- ja kasvatustingimused. Kool tagab õpilase õpilaskodus viibimise ajal tema vaimse ja füüsilise turvalisuse ning tervise kaitse.

Õpilaskodus loob kool õpilasele soodsad tingimused sotsiaalsete oskuste arendamiseks, õppimiseks, enesearenduseks, suhtlemiseks, huvitegevuseks, vaba aja sisustamiseks ning puhkamiseks, arvestades õpilaste individuaalseid vajadusi.

1.10.8. Individuaalne õppekava

Urvaste Koolis õppimise ja õpetamise protsessi üldsuunad on määratletud põhikooli lihtsustatud riiklikus õppekavas, kooli õppekavas ja ainekavades.

Nimetatud õppekavad on õpetaja töökavade koostamise aluseks. Klassi töökavadest ja ainekavade lähtudes on koostatud individuaalne õppekava (IÕK). IÕK koostatakse kõikidele Individuaalne õppekava loob erivajadustega õpilastele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks. See koostatakse vajadusel õpilastele, kes teistest oluliselt erinevad oskuste ja võimete poolest, kes vajavad kooli ainekavast erinevat õppesisu ja tingimusi kas osaliselt või täielikult mõne või kogu aine/ainelõigu õppimisel või õpitegevuse ja käitumise suunamisel. Individuaalse õppekava (LÕK, TÕK, HÕK) nõuded võivad kooli õppekavaga võrreldes olla lihtsustatud või kõrgendatud.

Individuaalne õppekava koosneb järgmistest osadest:

- 1) üldised andmed õpilase kohta, sh vältimatu terviseinfo;
- 2) õppe läbiviimise eritingimused, sh spetsiifiliste õppemeetodite ja -vahendite kasutamine;
- 3) oodatavad õpitulemused õppeainete (LÕK, TT) või tegevusvaldkondade (HÕK) kaupa;
- 4) kooli poolt õpilasele rakendatavad tugimeetmed;
- 5) hinnang õpitulemustele;

- 6) individuaalse õppekava rakendamise aeg;
- 7) individuaalse õppekava koostamise ja täitmise seotud isikud ja nende kohustused.

Individuaalse ainekava realiseerimisel arvestatavad nõuded

- 1) õppimise ja õpetamise võimalikult konkreetsete ülesannete sõnastamine kindlaks perioodiks (vähemalt trimestriks);
  - 2) eeldatavad õpitulemused trimestri (õppeaasta) lõpuks, so üldistus töökavas fikseeritud eeldatavatest õpitulemustest;
  - 3) tegevuskava realiseerimine koostöös pedagoogi(de), teiste vajalike spetsialistide, kasvataja, lapsevanema ja lapsega, sh probleemi pidev arutelu;
  - 4) määratletakse IÕK lõpetamine või jätkamise vajadus ja viimasel juhul seatakse uued ülesanded uueks õppeaastaks;
  - 5) hindamine ja/või hinnangu andmine.
- Hindamine toimub nii protsessihindamisena kui ka arvestuslikult tegevuse (teema) lõppedes. Hinnang sisaldab eesmärgi täitmise analüüsi, seega kirjeldab õpetamise efektiivsust.

Individuaalne õppekava koostatakse ja realiseeritakse vajalike spetsialistide koostööna.

Klassi- või aineõpetaja – individuaalse õppekava mõtte algataja. Algataja täidab IÕK realiseerimisel juhtivat rolli. Teised lapsega tegelevad spetsialistid (valitakse koostöösse vastavalt vajadusele) – **logopeed, koolipsühholoog**.

Lapsevanem kui osapool (kooli partner) ja aktiivne osaleja oma lapse individuaalse õppekava realiseerimisel. Kodu ja kool ei ole õpilase võimete suhtes alati ühel meelel, sest õpilase pädevus võib olla koolis ja kodus erinev. Sellisel juhul on vaja erinevusi mõista ja ehitada sild erinevate arvamuste vahele. See eeldab teineteise kogemuste respektierimist ja tõsist suhtumist nendesse.

Õpilase jaoks on vaja muuta õpetamine ja õppimine mõtestatud tegevuseks, õpitulemused konkreetseks ja mõõdetavaks. Pedagoogi ülesandeks on lapse olemasolevaid teadmisi, oskusi ja huvisid “ära kasutada” ja luua pinnas, et lapsel endal tekiks huvi õppimise vastu. Õpetaja ülesandeks on tekitada õpilases huvi õppimise vastu, selgitada õpetamise eesmärgid, analüüsida pidevalt õpitulemusi, st. selgitada, mis õnnestus, tänu millele õnnestus; mis ei õnnestunud, mis on ebaõnne põhjuseks jne.

Oluline on, et koostööpartnerid väärtustaksid tegevuskava koostades ja realiseerides õpilase isiklike huvisid, enesehinnangut, tundemaailma, tema teadmisi ja kogemusi ning suudaksid arvestada lapse seisukohti ja mõtteid õpetatava/õpitava osas.

1.11. Huvitegevus

Huvitegevuse eesmärgid on:

- 1) kasutada ära kõik võimalused õpilaste arendamisel ja kasvatamisel;
- 2) sisustada huvitegevusega õpilaste vaba aega võimetekohaselt;
- 3) huvitegevus arendab ja annab teadmisi toimetulekuks edaspidises elus;
- 4) arendab koostöö- ja eneseväljendusoskust.

Urvaste Koolis tegutsevad järgmised huvialaringid: kunstiring, muusikaring (pillimäng, laul), sõnakunstiring, spordiring, puiduring, liikumisring, keraamikaring, robotikaring ja kokandusring.

Ringide töö toimub päeva teisel poolel. Ringide toimumise aeg ja koht on teadete tahvlil õpetajatele, kasvatajatele ja õpilastele teadmiseks.

Traditsioonilised üritused:

Päkapikunädal, liiklusnädal, spordinädal, kolme kooli kontsert (kogukonnas), koolidevaheline *playback-show*, sünnipäevapeod õpilastele, rühmaõhtud, emadepäeva ja isadepäeva tähistamine, jõulud koos lastevanematega, rahvakalendri tähtpäevade tähistamine, kevadine perepäev, projektinädalad, direktori vastuvõtt parimatele õpilastele, osalemine Eriolümpia Eesti Ühenduse raames toimuvatel spordivõistlustel.

1.12. Karjääriteenuste korraldus

Karjääriplaneerimisalase tööga tegeldakse kogu õpilase kooliaja jooksul.

Karjääriplaneerimisalase tegevusega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.

Läbiva teema Elukestev õpe ja karjääri planeerimine käsitlemisega kõikides kooliastmetes toetatakse õpilaste arenemist teadlikeks karjääriotsuste tegijateks tulevikus. Läbiva teemaga seonduvate pädevuste kujundamine toimub ainetundides ja klassijuhatajatöös, seatud eesmärged arvestatakse õpikeskkonna korralduses, ülekooliliste ainetevaheliste projektide läbiviimisel ja tunnivälises tegevuses.

Karjääriõpetuse õpetamisega 9. klassis toetatakse põhikooli lõpetajat oma isiksuseomaduste ja reaalsete võimaluste hindamisel ning karjääriotsuste ja eneseteostuse seostamisel kaasaegse töömaailmaga. Karjääriõpetust õpetab 9. klassi juhataja, kes toetab iga õpilast sobivate edasiõppimisvõimaluste leidmisel.

Kooli partneriteks karjääriplaneerimistöös on:

- 1) Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus, Valgamaa Kutseõppekeskus ja teised õppeasutused - õppimisvõimalustest täpsema ülevaate saamiseks osaletakse kutseõppeasutuste lahtiste uste päevadel, lisa-aasta õpilaste kutse eelõppe korraldab Võrumaa Haridus- ja Tehnoloogiakeskus;
- 2) Eesti Töötukassa Võrumaa osakond - koolis toimuvad karjääriinfo teabepäevad, grupinõustamised, individuaalsed nõustamised;
- 3) asutused, ettevõtted - õppekäikudel tutvuvad kõikide kooliastmete õpilased erinevate ametialade esindajate tööga.

Arenguveestluse käigus arutatakse õpilase ja tema vanemaga õpilase karjääri planeerimisega seotud teemasid.

1.13. Õpilaste ja lastevanemate teavitamise ja nõustamise kord

Kool tagab õpilasele ning vanematele teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatus korralduse kohta ning juhendamise ja nõustamise õppetööd käsitlevates küsimustes. Infot edastatakse lastevanematele e-kooli, kirjalike teadete, telefoni ja kooli kodulehe kaudu.

Õppeperioodi jooksul läbitavad teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele teatavaks õppeperioodi või poolaasta algul.

Õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule.

Iga õppeperioodi ja õppeaasta lõpus saab õpilane kokkuvõtivate hinnetega klassitunnistuse, samuti ka tagasisidet õpilase käitumise ja hoolsuse kohta.

Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.

Kool korraldab õpilaste ja lapsevanema teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

Õpilaste nõustamise ja õpiabi osutamise eesmärgil toimuvad koolis õpilaste arenguestlused; vajaduse korral nõustab kool õpilase vanemat lapse arengu toetamises ja koduses õppimises.

Koolis töötavad sotsiaalpedagoog, eripedagoog, psühholoog ja logopeed, kes nõustavad õpilasi ja nende vanemaid. Vajadusel teevad seda ka õpetajad.

Kooli ja vanemate koostöö korraldamiseks kutsub direktor vähemalt kord aastas kokku lastevanemate koosoleku.

1.4.Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

Õpetajad planeerivad ühiselt projektinädalaid, õppesõite jt õppe- ja kasvatustööga seotud ülekoolilisi üritusi. Igal aastal toimuvad õppeaasta lõpus klasside ümarlauad, kus kogu klassiga tegelev personal analüüsib iga õpilase arengut ning planeerib tegevused uueks õppeaastaks.

Õpetaja töökava koostamise põhimõtted

Töökava on dokument, mille alusel toimub õppetöö ainetunnis. Töökava koostamine ja arendamine kuulub aineõpetaja pädevusse. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli:

- *õppekursioon,
- *õuesõppe tunnid,
- *õppekäigud.

Õpetaja töökavade koostamise aluseks on kooli õppekava.

Töökavad koostavad õpetajad trimestri kaupa. Töökavad vormistatakse kalenderplaanina.

Õpetajate töökavad esitatakse läbivaatamiseks ja kooskõlastamiseks kooli õppejuhile kolm korda aastas: esimesel trimestril on töökavade esitamise aeg septembrikuu esimesel nädalal, teistel trimestritel on tähtaeg trimestri esimene päev.

Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökavas täpsustatakse kooli õppekava üldosas ja ainekavas esitatut, arvestades konkreetseid õpilasi, kasutatavat õppekirjandust ja –materjale, õpetajate vahelist koostööd, õpetajate ja kasvatajate vahelist koostööd ning õppeaasta üldtööplaani.

Klassiõpetaja ja aineõpetaja töökavas on õppesisu liigendatud ulatuslikumate õppeteemade järgi.

Klassi töökavade koostamisel järgitakse alljärgnevat struktuuri, milles peavad olema järgmised elemendid:

- Teema (alateema)
- Kasutatavad meetodid
- Kasutatav õppekirjandus
- Lõiming teiste õppeainete ja õppekava läbivate teemadega
- Eeldatav õpitulemus
- Kontroll ja hindamine
- Märkused

Vajadusel võib õpetaja oma töökavasse lisada veel elemente. Õpetaja töökavades leiab fikseerimist töö nii tugevamate kui ka nõrgemate õpilastega.

Neile õpilastele, kes erinevad oluliselt oma võimete ja/või oskuste poolest ühes või mitmes õppeaines, koostatakse individuaalsed õppekava.

1.15. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord

Õppekava koostamine ja arendamine toimub järjekindlas koostöös:

- *õpilased ja õpetajad
- *õpetajad ja juhtkond
- *kooli hoolekogu
- *lastevanemad
- *kooli pidaja (HTM)

Kooli õppekava on pidevas arengus. Õppekava koostamisel lähtutakse Eesti Vabariigi õigusaktidest ning väljatöötatava haridusvaldkonna arengukava Haridus- ja teadusstrateegia 2035 sihiseadetest.

Kooli õppekava vaadatakse läbi õppeaasta lõpul. Vajaduse tehakse õppekava muutmiseks ettepanekuid õppeaasta augustikuu õppenõukogu ajaks.

Õppenõukogu arutab läbi muudatusettepanekud ja annab arvamuse ning teeb ettepaneku kooli direktorile muudatusettepanekute kinnitamiseks.

Õppekava korrigeeritakse vähemalt üks kord õppeaastas.